

PATVIRTINTA
Panevėžio miesto savivaldybės
tarybos 2014 m. gruodžio 18 d.
sprendimu Nr. 1-377

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS 2014 – 2020 METŲ
ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS

TURINYS

1	Įvadas.....	4
2	Bendrieji duomenys apie Panevėžio miesto savivaldybę.....	5
3	Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga.....	7
3.1	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas.....	7
3.2	Panevėžio miesto 2008 – 2018 m. savivaldybės atliekų tvarkymo planas.....	12
3.3	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas.....	13
3.3.1	Investicinių projektų įgyvendinimas.....	13
3.3.2	Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos.....	15
3.3.3	„Teršėjas moka“ principo įgyvendinimas.....	16
3.4	Komunalinių atliekų turėtojai, tvarkymo infrastruktūra.....	17
3.5	Komunalinių atliekų kiekiai.....	21
3.5.1	Mišrios komunalinės atliekos.....	22
3.5.2	Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas.....	24
3.5.3	Žaliųjų atliekų tvarkymas.....	24
3.5.4	Statybos ir griovimo atliekų, baldų, naudotų padangų ir kitų komunalinių atliekų tvarkymas.....	25
3.6	Visuomenės švietimas ir informavimas.....	26
3.7	Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos esamos situacijos apibendrinimas, stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizė.....	26
4	Komunalinių atliekų susidarymo prognozės 2014 – 2020 metams.....	30
5	Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys.....	32
5.1	Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai 2014 – 2020 metų laikotarpiu.....	33
5.2	Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys iki 2020 m.....	33
6	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas.....	38
7	Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas.....	44
7.1	Panevėžio miesto savivaldybės ir kitų organizacijų bendradarbiavimo vystymas.....	44
7.2	Antrinių žaliavų, pakuočių bei pakuočių atliekų tvarkymas.....	44
7.3	Biologiškai skaidžių, įskaitant žaliųjų atliekų bei maisto atliekų, tvarkymas.....	45
7.4	Didelių gabaritų, statybinių bei specifinių atliekų tvarkymas.....	47
7.5	Ekonominių instrumentų taikymas.....	48

7.6	Teisinių dokumentų atnaujinimas	48
7.7	Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo plėtra	48
7.8	Visuomenės informavimas.....	49
8	Plano įgyvendinimo poveikio įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas	50
9	Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.....	52

1 ĮVADAS

Panevėžio miesto savivaldybės 2014 – 2020 m. atliekų tvarkymo plano tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metams planas parengtas siekiant atnaujinti 2008 m. rugsėjo 25 d. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr.1-24-2 patvirtintą Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2008 – 2018 m. planą. Šis planas nustato Valstybiniame bei Panevėžio regioniniame atliekų tvarkymo planuose numatytų užduočių įgyvendinimui reikalingas priemones bei uždavinius ateinančiam 2014 – 2020 m. periodui.

Panevėžio miesto savivaldybės 2014 – 2020 metų atliekų tvarkymo planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams (Žin., 2010, Nr. 149-7654) bei visų aktualių atnaujinimų nuostatas.

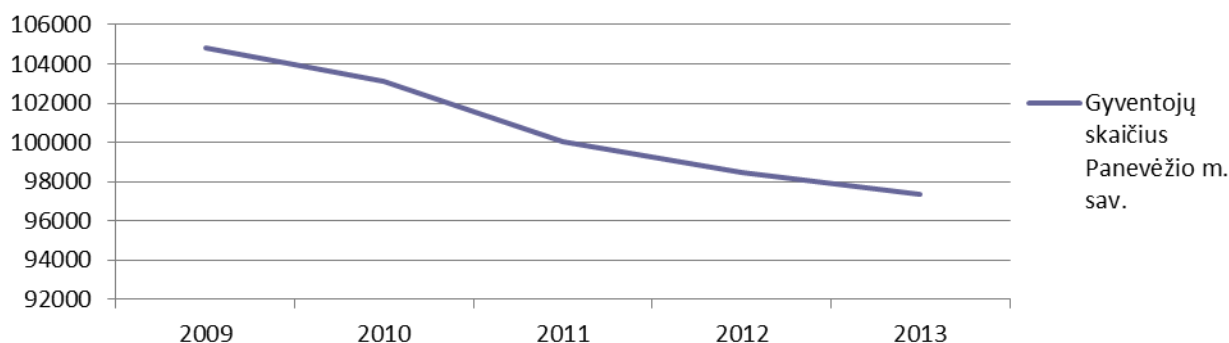
Panevėžio miesto savivaldybės 2014 – 2020 m. atliekų tvarkymo planą sudaro:

- Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga.
- Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir užduotys.
- Atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas.
- Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas.
- Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas.
- Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Sprendimą dėl Panevėžio miesto savivaldybės 2014 – 2020 m. atliekų tvarkymo plano patvirtinimo priima Panevėžio miesto savivaldybės taryba. Parengtam Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planui vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas. Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-455 patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu bei jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

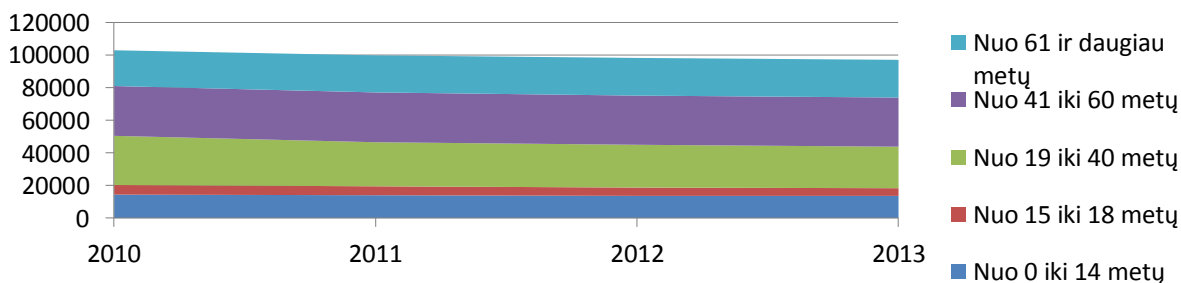
2 BENDRIEJI DUOMENYS APIE PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĘ

Panevėžio miesto savivaldybė yra didžiausia (pagal gyventojų skaičių) Panevėžio regiono savivaldybė. Statistikos departamento 2013 m. duomenimis Panevėžio miesto savivaldybėje gyveno 97343 žmonės arba 3,27 proc. Lietuvos gyventojų. Panevėžio miesto savivaldybė, gyventojų skaičiaus atžvilgiu, yra mažėjanti savivaldybė, nuo 2009 m. iki 2013 m. gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo 7,3 proc. (nuo 104,79 iki 97,34 tūkst. gyv.).

2.1 paveikslas. Gyventojų skaičius Panevėžio m. sav.

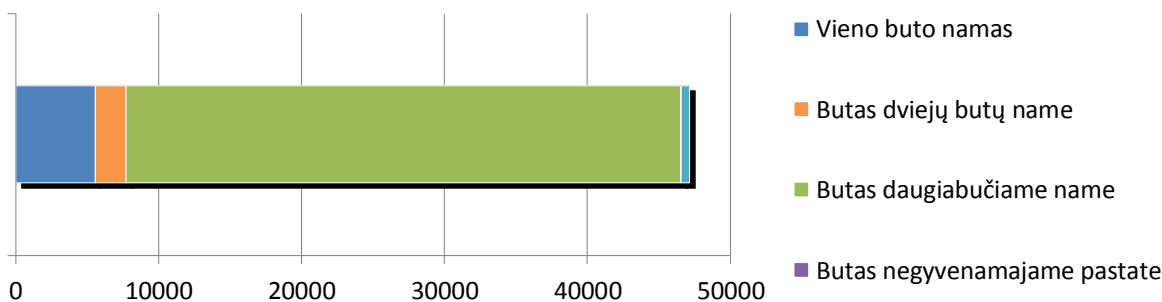
Panevėžio miesto savivaldybė – senstanti savivaldybė, lyginant su 2009 m. vyresnės gyventojų grupės dalis išaugo 2,33 proc.

2.2 paveikslas. Gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes Panevėžio m. sav.

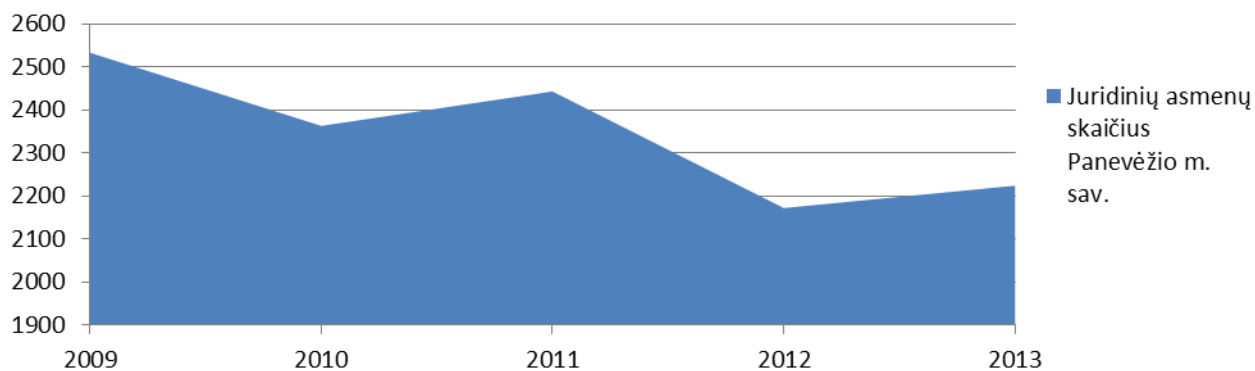
Statistikos departamento duomenimis Panevėžio mieste didžiojoje dalyje (82 proc.) namų ūkių gyvena mažiau nei 4 gyventojai: vieno asmens namų ūkiai (33 proc.), dviejų asmenų (30 proc.), trijų asmenų (19 proc.). Vidutinis gyventojų skaičius namų ūkyje – 2,25 gyventojai.

Statistikos departamento gyventojų ir būstų surašymo (2011 m.) duomenimis Panevėžio miesto savivaldybėje įregistruota 47141 tradicinių būstų, iš kurių 12 proc. vieno buto gyvenamieji namai, 5 proc. butai dviejų butų gyvenamuosiuose namuose, 83 proc. – butai daugiabučiuose namuose.

2.3 paveikslas. Būstų pasiskirstymas Panevėžio m. sav.

Statistikos departamento duomenimis įregistruotų ir veikiančių juridinių subjektų skaičius Panevėžio miesto savivaldybėje, lyginant su 2009 m., sumažėjo 13 proc. Didžioji dalis savivaldybės verslo subjektų veikia didmeninės ir mažmeninės prekybos, apdirbamosios gamybos srityse.

2.4 paveikslas. Juridinių asmenų skaičius Panevėžio m. sav.

Remiantis atlikta duomenų analize, ši informacija bus naudojama kaip įvesties duomenys galutinei informacijai gauti tolimesniuose skyriuose.

3 ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS SITUACIJOS APŽVALGA

3.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Jos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą bei administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.

Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo, šalinimo ir apdorojimo paslaugas visiems savivaldybių teritorijose esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims).

Panevėžio miesto savivaldybė atliekų tvarkymo veikloje atlieka šias funkcijas:

- Organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymą.
- Tvirtina savivaldybės atliekų tvarkymo planą bei taisykles.
- Tvirtina tarifą už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.
- Įstatymų nustatyta tvarka parenka komunalinių atliekų tvarkytojus.
- Kontroliuoja Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro veiklą savivaldybėje.
- Derina aplinkos ministerijos nustatytiems gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti, gamintojų, importuotojų, jų įsteigtų organizacijų ar atliekas tvarkančių įmonių, kurioms gamintojai ir importuotojai sutartiniais pagrindais paveda tvarkyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekas, gaminių ir (ar) pakuotės atliekų surinkimo iš komunalinių atliekų srauto sistemų diegimo sąlygas.
- Derina ir rengia konteinerinių aikštelių įrengimo vietas ir schemas ir nustatyta tvarka sprendžia žemės sklypų aikštelėms skyrimo bei detaliųjų planų rengimo klausimus, teikia ataskaitas apie atliekų tvarkymą Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai bei gyventojams.
- Kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių.
- Vykdo visuomenės švietimo funkciją.

Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima šių atliekų tvarkymą:

- Komunalinių atliekų.
- Antrinių žaliavų.
- Biologiškai skaidžių atliekų (maisto - virtuvės, žaliųjų ir kt.).
- Statybos ir griovimo atliekų, baldų, naudotų padangų ir kitų komunalinių atliekų.
- Apmokestinamųjų gaminių, elektros ir elektroninės įrangos ir pakuotės atliekų.
- Buityje susidarančių pavojingų atliekų.
- Gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąslavų.
- Bešeimininkių atliekų.

Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema – regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. 2005 m. liepos 1 d. šešios Panevėžio regiono savivaldybės (kartu ir Panevėžio miesto savivaldybė) siekdamos užtikrinti efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybiškų ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams jungtinės veiklos sutarties pagrindu įkūrė Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrą (UAB).

3.1 lentelė. Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro akcininkai ir jų dalys

Bendrovės akcininkai	Akcinio kapitalo pasiskirstymas, proc.
Biržų r. sav.	11,79
Kupiškio r. sav.	8,17
Panevėžio m. sav.	39,79
Panevėžio r. sav.	14,69
Pasvalio r. sav.	11,61
Rokiškio r. sav.	13,95

Panevėžio miesto savivaldybėje Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras atlieka šias funkcijas:

- Integruoto ir tinkamo atliekų šalinimo įrenginių tinklo kūrimas ir eksploatavimas.
- Regioninio ir kitų esamų sąvartynų uždarymo ir priežiūros po uždarymo užtikrinimas.
- Atliekų panaudojimo, apdorojimo, utilizavimo ir šalinimo užtikrinimas.
- Pagalba regiono savivaldybėms rengiant regioninį ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus bei kitus strateginius dokumentus.
- Didelio gabarito, statybinių ir kt. atliekų priėmimas didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelėse, žaliųjų atliekų priėmimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje.

Regiono savivaldybių pavedimu Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras taip pat organizuoja visuomenės informavimo akcijas bei vykdo kitą su atliekų tvarkymu susijusią veiklą.

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su vietos savivalda – savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi. Šiuo metu komunalinių atliekų surinkimo Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje ir jų transportavimo į šalinimo, apdorojimo vietas sutartis, įstatymų nustatyta tvarka, sudaryta su AB „Panevėžio specialus autotransportas“. Pagal šio plano rengimo metu galiojančią sutartį su Panevėžio miesto savivaldybe AB „Panevėžio specialus autotransportas“ surenka ir transportuoja tokių rūšių komunalines atliekas:

- Mišrias komunalines atliekas.
- Biologiškai skaidžias (žaliąsias) atliekas.
- Popieriaus atliekas.
- Stiklo atliekas.
- Plastiko atliekas.
- Baldų ir kitas komunalines atliekas.
- Apmokestinamųjų gaminių ir pakuotės atliekas.
- Statybos ir griovimo atliekas.
- Elektros ir elektroninės įrangos atliekas.
- Buityje susidarantis pavojingas atliekas.
- Padangas bei kitas atliekas.

AB „Panevėžio specialus autotransportas“ teikia komunalinių atliekų tvarkymo (surinkimo ir pristatymo regioninį sąvartyną) paslaugas įmonėms, organizacijoms, sodų ir garažų bendrijoms, gyventojams, gyvenantiems daugiabučiuose bei individualiuose namuose. Įmonė didelio tūrio konteneriais taip pat surenka žaliąsias atliekas, kurias vėliau pristato į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę, eksploatuoja didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelę, kurioje surenkamos kitos atliekos: antrinės žaliavos, pakuočių atliekos, didelių gabaritų, statybines bei elektros ir elektroninės atliekos, padangos.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius – vienos, kelių ar visų į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių įsteigtas juridinis asmuo, savivaldybės (savivaldybių) pavedimu atliekantis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas ir (ar) teikiantis atliekų tvarkymo paslaugas. Panevėžio miesto savivaldybės 2013 m. lapkričio 14 d. sprendimu Nr. 1-323 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus paskyrimo“ (papildymas 2014 m. balandžio 24 d. Panevėžio miesto savivaldybės sprendimu Nr. 1-124) komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui priskirtos funkcijos:

- Įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą dydžio apskaičiavimas.
- Savivaldybės tarybos patvirtintos įmokos iš atliekų turėtojų surinkimas.
- Atliekų turėtojų registravimas.
- Pasiūlymų dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemos patobulinimo ir plėtros teikimas.
- Visuomenės švietimo ir informavimo priemonių įgyvendinimas.
- Sutarčių su komunalinių atliekų turėtojais sudarymas.
- Sutarčių su elektros ir elektroninės įrangos gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybės įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių dalinio finansavimo sudarymas.

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, siekdamas užtikrinti geros kokybės ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems savivaldybės teritorijos gyventojams, organizuodamos komunalinių atliekų sraute susidarančių elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų tvarkymą, savivaldybės (arba savivaldybių įsteigti juridiniai asmenys, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) privalo su gamintojais ir importuotojais, sudaryti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis ir tokiu būdu prisidėti prie gamintojų ir importuotojų atsakomybės principo įgyvendinimo.

Taikant gamintojo atsakomybės principą, gamintojai ir importuotojai yra atsakingi už jų vidaus rinkai tiekiamų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai per visą būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą, informacijos apie gaminius, pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams, gražinamų produktų ir juos panaudojus susidarančių atliekų priėmimą, tvarkymą ir finansinę atsakomybę už tokią veiklą.

Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, padangų, akumuliatorių, baterijų, vidaus degimo variklių degalų, tepalų, išsiurbimo oro filtrų, automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvos atliekas.

Siekiant įgyvendinti įstatymo nuostatas 2013 m. priimti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimai pritarti bendradarbiavimo sutartims dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo ir paruošimo naudoti organizavimo Panevėžio miesto komunalinių atliekų sistemoje.

3.2 lentelė. Panevėžio m. sav. sprendimai dėl sutarčių su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis pasirašymo

Sprendimo priėmimo data	Organizacijos pavadinimas	Sprendimai
2013 m. balandžio 23 d.	Žalioji taška	Dėl pritarimo bendradarbiavimo sutarčiai „dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo ir paruošimo naudoti organizavimo Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų sistemoje“
2013 m. gegužės 30 d.	Pakuočių tvarkymo organizacija	

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos, atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka, diegiamos tik suderinus surinkimo sistemos diegimo sąlygas su vietos savivalda.

3.3 lentelė. Papildančios atliekų surinkimo sistemos Panevėžio m. sav.

Papildančią sistemą diegiantis/įdiegęs asmuo	Papildančias sistemas eksploatuojantys asmenys	Surenkamų komunalinių atliekų rūšis	Sutarties, sprendimo galiojimo pradžia/pabaiga
Asociacija EEPA	UAB „Žalvaris“, UAB „EMP recycling“, UAB „Kuusakoski“, UAB „Karavanas LT“, UAB „Baltijos perdirbimas“.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Nuo 2013 m. rugsėjo 13 d. iki 2015 m. rugsėjo 12 d.
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	UAB „Atliekų tvarkymo centras“, UAB „EMP recycling“.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Nuo 2013 m. liepos 12 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d.
VšĮ „Žalioji taška“	UAB „Antraža“	Pakuotės ir pakuotės atliekos	Nuo 2014 m. sausio 27 d. iki 2015 m. sausio 1 d.

Viena didžiausių veikiančių papildomų sistemų Panevėžio miesto savivaldybėje – UAB „Antraža“ eksploatuojama antrinių žaliavų atskyrimo iš bendro komunalinių atliekų srauto linija. UAB „Antraža“ superka ir surenka šių rūšių pakuočių atliekas:

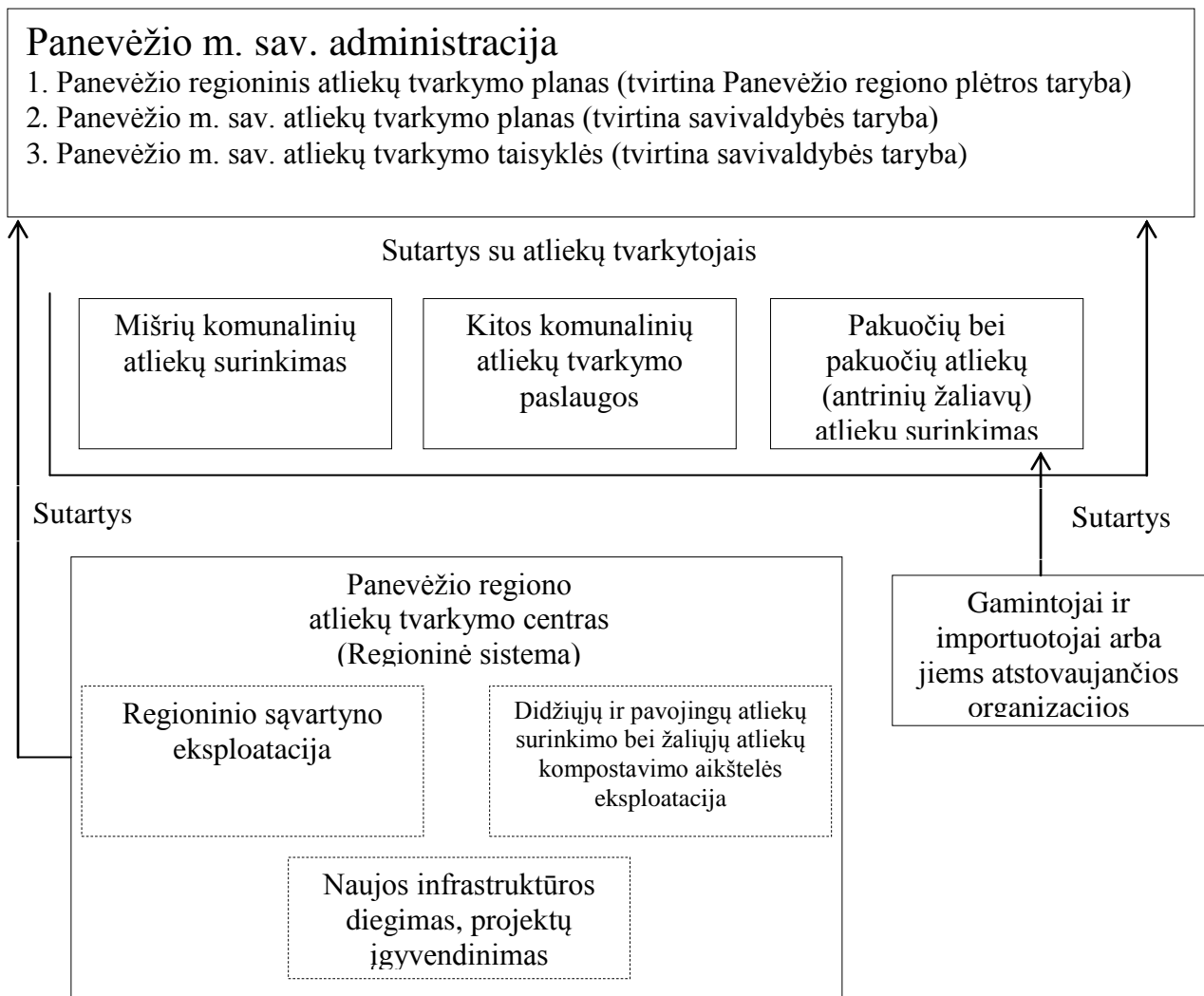
- Stiklines.
- Popieriaus ir kartono.
- Plastikines.
- PET (polietilentereftalato).
- Metalines.

Siekiant apibendrinti Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą žemiau pateiktoje lentelėje pateikiamos šioje sistemoje veikiančių subjektų funkcijos.

3.4 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo Panevėžio m. sav. apibendrinimas

Atliekų tvarkymo sektoriuje veikiantys subjektai	Atliekamos funkcijos
Panevėžio miesto savivaldybė	Komunalinių atliekų tvarkytojo parinkimas ir teikiamų paslaugų priežiūra, įkainių už komunalinių atliekų tvarkymą nustatymas ir patvirtinimas, savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimas, ataskaitų teikimas.
Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras	Sąvartyno bei kitų šalinimo, apdorojimo įrenginių eksploatacija, regioninių projektų įgyvendinimas.
Administratorius	Įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą surinkimas iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą dydžio apskaičiavimas, atliekų turėtojų registravimas, pasiūlymų dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemos patobulinimo ir plėtros teikimas, visuomenės švietimo ir informavimo priemonių įgyvendinimas, sutarčių su komunalinių atliekų turėtojais sudarymas, sutarčių su elektros ir elektroninės įrangos gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybės įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių dalinio finansavimo sudarymas.
Atliekų tvarkytojas AB „Panevėžio specialus autotransportas“	Mišrių komunalinių, biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų, pakuotės ir pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų (popieriaus, stiklo, plastiko), baldų ir kitų komunalinių atliekų, apmokestinamųjų gaminių ir pakuotės atliekų, statybos ir griovimo atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buityje susidarančių pavojingų atliekų, padangų bei kitų atliekų surinkimas,

Žemiau pateiktoje schemoje pateikiamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje veikiančių subjektų sąryšis tarpusavyje.

3.1 paveikslas. Atliekų tvarkymo veiklos organizavimo schema

3.2 PANEVĖŽIO MIESTO 2008 – 2018 M. SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS

2008 m. rugsėjo 25 d. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-24-2 buvo patvirtintas Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2008 – 2018 m. planas, kuriame buvo nustatyta ilgalaikė strateginė veiksmų programa iki 2018 metų. Šioje plano dalyje nagrinėjamos pagrindinės senajame plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

Savivaldybės 2008 – 2018 metų atliekų tvarkymo plane buvo numatytos šios priemonės mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų (pakuočių atliekų) ir didžiųjų bei kitų atliekų tvarkymui:

- Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymui numatytos priemonės:
 - Iki 2009 m. įrengti 1 biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų kompostavimo aikštelę;
 - Vykdyti biologiškai skaidžių atliekų atskirą surinkimą iš įmonių ir gyventojų;

- Įgyvendinti finansinį mechanizmą siekiant skatinti atliekų, įskaitant biologiškai skaidžias atliekas, rūšiavimą.
- Statybos ir griovimo atliekų, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, naudotų padangų ir kitų komunalinių atliekų tvarkymo plėtros priemonės:
 - Iki 2009 m. įrengti 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę;
 - Vykdyti didžiųjų komunalinių atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių didžiųjų atliekų aikštelėse;
 - Vykdyti didelių gabaritų atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių apvažiavimo būdu;
 - Surinkti ne mažiau kaip 4 kilogramus vienam gyventojui per metus elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
 - Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse;
 - Priimti naudotas padangas prekybos vietose;
 - Pastatyti statybos ir griovimo atliekų perdirbimo įrenginį;
 - Išplėsti pavojingų atliekų priėmimo punktų skaičių;
 - Parengti pavojingų atliekų punktų plėtros poreikio įvertinimą ir šių punktų plėtros schemas.

Tolimesnis šių uždavinių įgyvendinimas nagrinėjamas įvertinus esamą atliekų tvarkymo situaciją savivaldybėje.

3.3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima savivaldybėje įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, infrastruktūros plėtrą, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos administravimo) sąnaudas. Panevėžio miesto atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – savivaldybių lėšų, Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro įmokų gautų už suteiktas komunalinių atliekų priėmimo, šalinimo ar apdorojimo paslaugas, Europos Sąjungos paramos, skolintų lėšų.

3.3.1 Investicinių projektų įgyvendinimas

Investicinių projektų įgyvendinimas – svarbi kiekvienos atskiros savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos dalis, kuri leidžia įgyvendinti atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytus uždavinius. Šiuo metu Panevėžio miesto savivaldybėje įgyvendinami ir neseniai įgyvendinti šie investiciniai projektai:

- „Panevėžio regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas“ (projektas įgyvendintas).
- „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ (projektas įgyvendinimas).

Projektas „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Siekiant Panevėžio miesto savivaldybėje bei visame Panevėžio regione įvykdyti teisės aktų (Europos Sąjungos direktyvų, Lietuvos atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų) keliamus atliekų tvarkymo uždavinius, įgyvendinamas projektas „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“.

Įgyvendinus projektą Panevėžio miesto savivaldybėje bus įvestas atskiras biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas jų susidarymo vietoje. Kitų bendrai surenkamų komunalinių atliekų tvarkymui Dvarininkų kaime esančio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje bus pastatyti komunalinių atliekų rūšiavimo ir rūšiavimo metu atskirtų biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginiai, kuriuose bus apdorojamos ir Panevėžio miesto savivaldybės komunalinės atliekos.

Projekto metu numatoma sukurti šią infrastruktūrą:

- Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo konteineriai.
- Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys.

Įgyvendinamas projektas apima šias veiklas:

- Biologiškai skaidžių atliekų (maisto, žaliųjų atliekų, popieriaus ir kartono) kompostavimą.
- Miestų tvarkymo tarnybų, gyventojų, gyvenamųjų daugiabučių namų savininkų, bendrijų bei kitų miesto organizacijų, žaliųjų atliekų surinkimą ir nukreipimą į žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles.
- Likusių komunalinių atliekų surinkimą iš gyventojų bei juridinių asmenų ir gabenimą į atliekų sąvartyno teritoriją, kur jos bus apdorojamos mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose, atskiriant biologiškai skaidžias atliekas.
- Atskirtos biologiškai skaidžių atliekų frakcijos apdorojimą anaerobinio fermentavimo įrenginiuose, išgaunant biodujas.
- Tolimesnį biodujų panaudojimą:
 - Pardavimą.
 - Šilumos ir elektros energijos gamybą.

3.5 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendinamą projektą „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2010 m. liepos 16 d.
Projekto tikslas	Sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kurios pajėgumai užtikrintų Panevėžio komunalinių atliekų tvarkymo regione susidarančių atliekų tvarkymą.
Projekto veiklos	Atliekų apdorojimo įrenginių statyba ir eksploatacija, individualaus kompostavimo konteinerių bei kitos įrangos įrengimas ir eksploatacija.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 38,28 mln. Lt Europos Sąjungos sanglaudos fondo paramos dalis – 32,54 mln. Lt Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro dalis – 5,74 mln. Lt
Numatoma projekto įgyvendinimo pabaiga	2015 m. pirmas ketvirtis

Igyvendinus šį projektą didžioji dalis Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų, kurios šiuo metu šalinamos sąvartyne, bus apdorotos:

- dalis žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų bus sukompostuotos savivaldybės gyventojų;
- mechaninio rūšiavimo metu bus atskirtos antrinės žaliavos (stiklas, plastikas);
- biologinio apdorojimo metu iš likusių komunalinių atliekų bus išskiriami kiti produktai – komunalinių atliekų kuras, techninis kompostas.

Šio projekto įgyvendinimas leis Panevėžio miesto savivaldybei sumažinti komunalinių (tame tarpe biologiškai skaidžių) atliekų šalinimo rodiklius ir taip atitikti Valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytus uždavinius.

3.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

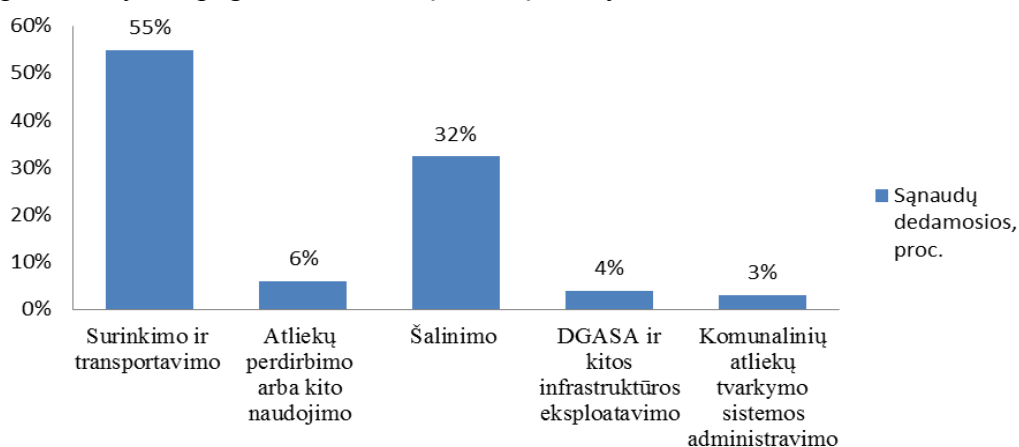
Remiantis galiojančiu Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, savivaldybių nustatomo mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais. Savivaldybių įmokų už atliekų tvarkymą kainodaros pagrindą privalo sudaryti atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos.

Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- Regioninės atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos (infrastruktūros eksploatacijos, plėtros ir kt. sąnaudos):
 - komunalinių atliekų šalinimo, apdorojimo sąnaudos.
 - regioninės infrastruktūros objektų administravimo bei plėtros sąnaudos.
- Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki regioninio sąvartyno ar kitų apdorojimo įrenginių sąnaudos.
- Tarifo už komunalinių atliekų tvarkymą administravimo sąnaudos.

Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki regioninio sąvartyno ar kitų apdorojimo įrenginių sąnaudos – sąnaudas, kurias patiria atliekas surenkančios ir transportuojančios įmonės, kurias įstatymo nustatyta tvarka išrenka savivaldybės.

Žemiau pateiktame paveiksle pateikiama Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkytojo sąnaudų pasiskirstymas pagal komunalinių atliekų tvarkymo veiklas.

3.2 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios Panevėžio m. sav.

Komunalinių atliekų šalinimo ir apdorojimo sąnaudos apima atskirų komunalinių atliekų srautų surinkimui (didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelė, didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelės, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė), šalinimui bei apdorojimui skirtos infrastruktūros eksploatacijos sąnaudas, projektų įgyvendinimo bei administracinės sąnaudos. Komunalinių atliekų šalinimo, apdorojimo – Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro patiriamas sąnaudas sudaro:

- Šalinimo veiklos sąnaudos.
- Didžiųjų atliekų priėmimo aikštelių sąnaudos.
- Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių sąnaudos.
- Perkrovimo stočių eksploatacinės sąnaudos.
- Įgyvendinamų projektų sąnaudos.
- Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro administracinės sąnaudos.

Didžiąją dalį komunalinių atliekų šalinimo – Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro sąnaudų sudaro atliekų tvarkymui būtinos infrastruktūros (sąvartyno, didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelių, žaliųjų atliekų, perkrovimo stočių) eksploatavimo sąnaudos. Šios sąnaudos 2012, 2013 m. sudarė atitinkamai 82 ir 75 proc. visų Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro sąnaudų.

2013 m. komunalinių atliekų pristatytų iš Panevėžio miesto savivaldybės šalinimo kaina siekė 48,94 Lt/t. 2014 m. komunalinių atliekų šalinimo įkainis buvo padidintas iki 68,70 Lt/t (be PVM).

3.3.3 „Teršėjas moka“ principo įgyvendinimas

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams.
- „Proporcingumo“ principas teigia, jog apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas pas atliekų turėtoją susidarančiam atliekų kiekiui.
- „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas. Tokiu būdu šis principas taip pat reiškia, kad vienos tonos mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t.y. atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visoms Regiono savivaldybėms, t.y. paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo regioninio sąvartyno.

„Teršėjas moka“ principas Panevėžio miesto savivaldybėje įgyvendinamas remiantis tarifine atliekų turėtojų apmokestinimo sistema. Šiuo metu Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių

atliekų turėtojai už suteiktas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas moka tiesiogiai atliekų tvarkymo sistemos administratoriui, pagal savivaldybės nustatytus paslaugų teikimo tarifus. Administratorius surinktomis lėšomis atsiskaito su sąvartyno operatoriumi, remiantis nustatytais atliekų šalinimo sąvartyne kiekiais ir nustatytais tarifais.

Panevėžio miesto savivaldybės patvirtintas tarifas už komunalinių atliekų tvarkymą nustatytas įvertintus:

- Komunalinių atliekų surinkimo sąnaudas.
- Atliekų priėmimo į sąvartyną įkainį.
- Atliekų tvarkytojo pelną/ rezervą.

2014 m. sausio 30 d. Panevėžio miesto savivaldybės patvirtintame sprendime Nr. 1-1 „Dėl komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir tvarkymo tarifo patvirtinimo“ nustatyta komunalinių atliekų tvarkymo kaina – 45,66 Lt (be PVM) už vieną kubinį metrą komunalinių atliekų. Iš jų pastovioji dalis – 32,42 Lt/m³ (be PVM), o kintama tarifo dalis 13,24 Lt/ m³ (be PVM).

3.4 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TURĖTOJAI, TVARKYMO INFRASTRUKTŪRA

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007 – 2013 m. plane nustatyta atliekų tvarkymo hierarchija reikalauja, kad visame Panevėžio regione būtų sudaryta tinkama atliekų surinkimo infrastruktūra leidžianti vengti atliekų susidarymo (*atliekų prevencija*) bei sudaranti sąlygas pirminiam atliekų rūšiavimui (*paruošimas pakartotiniam naudojimui*).

Siekiant įgyvendinti reglamentuotas nuostatas Panevėžio miesto savivaldybėje individualių namų gyventojams išdalintos namudinio kompostavimo dėžės.

Išdalintų kompostavimo dėžių dėka į bendrą mišrių komunalinių atliekų srautą patenka mažiau žaliųjų (augalų lapai, žolė, medžių šakos ir kt.) bei maisto (vaisių, daržovių) atliekų, todėl mažėja sąvartynuose šalinamas atliekų kiekis. Duomenys apie Panevėžio miesto savivaldybėje išdalintą konteinerių skaičių pateikta 3.7 lentelėje.

3.6 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybėje išdalintų namudinio kompostavimo dėžių skaičius

	Mato vienetas	Kiekybinė vertė
Išdalintų konteinerių skaičius.	vnt.	698
Kompostavimo konteinerių tūris	m ³	0,72

Šiuo metu Panevėžio miesto savivaldybėje namudinio kompostavimo konteineriai išdalinti 12,58 proc. vienbučių gyvenamųjų namų.

Panevėžio mieste atskiras atliekų surinkimas vykdomas didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelėse, esančiose Savitiškio g. 12 ir Senamiesčio g. 114 B, bei didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje, įrengtoje Pilėnų g. 43.

3.7 lentelė. Informacija apie didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelėse bei didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje surenkamas atliekas

Aikštelės pavadinimas	Aikštelių adresas	Surenkamos atliekos
Didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelė	Savitiškio g. 12	Pavojingos atliekos, popieriaus, stiklo, plastiko atliekos, didžiosios, statybos ir griovimo, elektros ir elektronikos atliekos, padangų atliekos, metalo atliekos.
Didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelė	Pilėnų g. 43	Mišrios statybinės ir griovimo atliekos, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, kurioje yra pavojingų sudedamųjų dalių, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, naudotos padangos, stiklas, popierius ir kartonas, plastikas.
Didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelė	Senamiesčio g. 114 B	Pavojingos atliekos, popieriaus, stiklo, plastiko atliekos, didžiosios, statybos ir griovimo, elektros ir elektronikos atliekos, padangų, metalo atliekos.

Panevėžio miesto savivaldybėje veikiančią didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelę šiuo metu eksploatuoja AB „Panevėžio specialus autotransportas“. Šia aikštele gali naudotis tik Panevėžio miesto gyventojai (besinaudojantys Savivaldybės atliekų tvarkymo sistema ir sudarę komunalinių atliekų tvarkymo sutartis su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi). Įrengtų aikštelių charakteristikos pateiktos lentelėje esančioje žemiau.

3.8 lentelė. Panevėžio m. sav. įrengtų didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelių bei didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelių charakteristikos

Aikštelės adresas	Įrengtos aikštelės plotas, m ²	Įrengtos aikštelės pajėgumai, tonomis per metus
Savitiškio g. 12, Panevėžys	1585	3259
Senamiesčio g. 114 B, Panevėžys	1905	2271
Pilėnų g. 43, Panevėžys	1050	2823

Įrengta aikštelė tenka 32,45 tūkst. savivaldybės gyventojų ir taip atitinka Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytą uždavinį.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Siekiant užtikrinti, kad Panevėžio miesto savivaldybėje būtų sudarytos sąlygos apdoroti komunalines biologiškai skaidžias atliekas įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė. Panevėžio miesto savivaldybės gyventojai susidarančias žaliąsias atliekas gali šalinti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje įrengtoje Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyne Dvarininkų km. Panevėžio rajone.

3.9 lentelė. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės duomenys

Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės adresas	Įrengtų žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių pajėgumai, tonomis per metus
Dvarininkų k. Panevėžio r. sav.	9628

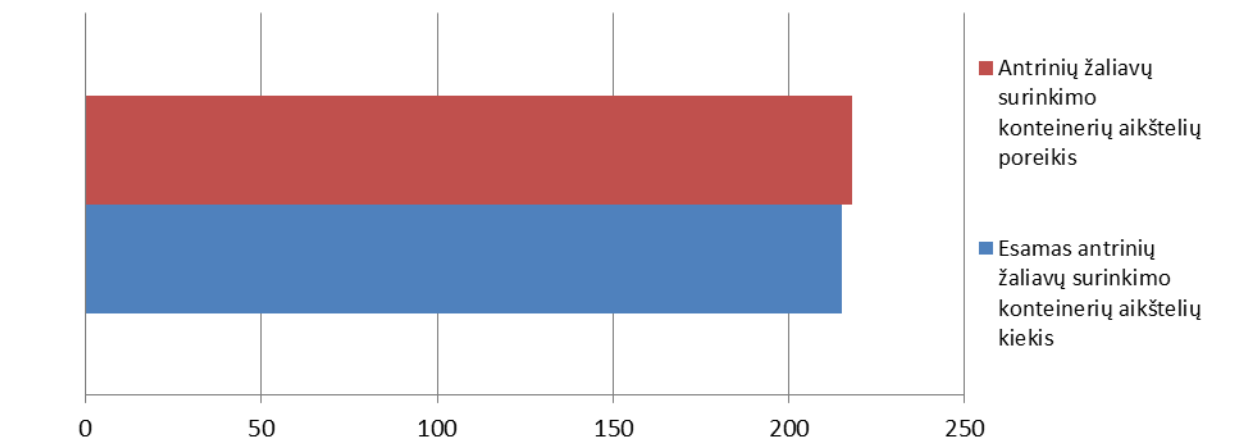
Į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę atliekų turėtojai gali pristatyti medžių šakas, lapus, žoles ir kitas kompostui tinkamas žaliąsias atliekas.

Įgyvendinant Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano nuostatas Panevėžio miesto savivaldybėje parengtos ir patvirtintos antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemos, pastatyti specialūs antrinems žaliavoms surinkti skirti konteineriai.

3.10 lentelė. Panevėžio m. sav. sprendimas dėl komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo

Data	Sprendimas
2013 m. spalio 16 d.	Panevėžio m. sav. administracijos direktoriaus įsakymas Nr. A-885

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. numatyta, kad gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose šalia komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose, turi būti įrengta ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 600 gyventojų. Sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.

3.3 paveikslas. Įrengtų antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius bei jų poreikis Panevėžio m. sav.

Panevėžio miesto savivaldybės duomenimis šiuo metu trūksta 3 pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių.

3.11 lentelė. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių infrastruktūra, vienetais

Savivaldybė	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius tenkantis savivaldybės gyventojams	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius sodų bendrijose (trūkstamų aikštelių skaičius)	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius garažų bendrijose (trūkstamų aikštelių skaičius)
Panevėžio m. sav.	448	0 (3)	16 (0)

Panevėžio miesto savivaldybėje antrinės žaliavos taip pat surenkamos išdalinant gyventojams antrinių žaliavų surinkimo maišus, tokiu būdu surenkamas popierius bei plastmasė. AB „Panevėžio specialus autotransportas“ surinktas antrinės žaliavas rūšiuoja antrinių žaliavų rūšiavimo linijoje.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. numatoma, kad savivaldybės turi užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinio principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama 95 proc. komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų, juridinių asmenų).

3.12 lentelė. Panevėžio m. sav. aptarnaujamų gyventojų dalis, procentais

Savivaldybė	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Panevėžio m. sav.	83	93	96	96	96

Šiuo metu Panevėžio miesto savivaldybėje mišrios komunalinės atliekos surenkamos 0,12 m³, 0,14 m³, 0,24 m³, 0,77 m³, ir 1,1 m³ konteineriais. Platesnė informacija apie mišrių komunalinių atliekų surinkimui naudojamus konteinerius ir jų kiekius pateikiama 3.14 lentelėje.

3.13 lentelė. Panevėžio m. sav. mišrių komunalinių atliekų surinkimui naudojamų konteinerių kiekiai, vienetais

Savivaldybė	0,12 m ³	0,14 m ³	0,24 m ³	0,19 – 0,26 m ³	0,5 m ³	0,77 m ³	1,1 m ³
Panevėžio m. sav.	3430	-	2946	-	-	40	1570

Komunalinės atliekos iš daugiabučių namų surenkamos kolektyviniais konteineriais ne rečiau kaip 7 kartus per savaitę, individualių namų gyventojų atliekos surenkamos 0,12 arba 0,24 m³ konteineriais priklausomai nuo komunalinių atliekų susikaupimo normos, tačiau ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį. Kitoks komunalinių atliekų surinkimo dažnis galimas tik suderinus su Panevėžio miesto savivaldybės administracija.

Panevėžio miesto savivaldybės atliekų turėtojų surinktos komunalinės atliekos šalinamos Panevėžio regioniniame sąvartyne. Panevėžio regioninis sąvartynas yra Dvarininkų k., Miežiškių sen., Panevėžio r., kelio Panevėžys-Miežiškiai kairėje pusėje (1,3 km atstumu), 8,0 km į pietryčius nuo Panevėžio miesto centro ir 3,8 km į šiaurės vakarus nuo Miežiškių miestelio centro.

3.14 lentelė. Panevėžio regioninio sąvartyno projektiniai parametrai

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, m ³	Užpildyta talpa iki 2014 m. sausio 1 d., m ³	Eksploatacijos trukmė, metais.
I	3 ha	359966	174880	3
II	3 ha	359966	174880	3

Šiuo metu Panevėžio miesto savivaldybėje egzistuojanti atliekų tvarkymo infrastruktūra užtikrina antrinius komunalinių atliekų rūšiavimo pajėgumus (įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, išdalintos kompostavimo dėžės, antrinių žaliavų surinkimo maišai),

tačiau iki šiol tiek regione, tiek savivaldybėje nėra užtikrinamas tinkamas komunalinių atliekų apdorojimas.

Igyvendinus projektą „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ regioninio sąvartyno teritorijoje (planuojama 2015 m. pr.) bus pradėtas eksploatuoti komunalinių atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginys, kurio pajėgumai sieks 86,5 tūkst. t., todėl nuo 2015 m. pradžios mišrios komunalinės atliekos iš Panevėžio miesto savivaldybės bus apdorojamos. Apdorojimo metu bus mechaniškai atskirtos didžiosios bei antrinės žaliavos. Biologiškai skaidžios atliekos bus apdorojamos bioskaidžių atliekų apdorojimo įrenginyje sauso anaerobinio fermentavimo būdu ir taip išgaunant biodujas. Likusios po rūšiavimo atliekos bus šalinamos sąvartyne.

3.5 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ KIEKIAI

Panevėžio miesto savivaldybėje 2013 m. susidarė 54,25 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Lyginant su 2011 m. šių atliekų kiekis padidėjo 0,32 proc. Didžiąją dalį susidarančių komunalinių atliekų sudarė savivaldybių teritorijoje atliekų surinkėjų surinktos mišriosios komunalinės atliekos (apie 84,62 proc.). Vertinant susidariusį komunalinių atliekų kiekį, dėl duomenų trūkumo, prie komunalinių atliekų priskirtos Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus turinčių įmonių sąvartyne šalinamos atliekos.

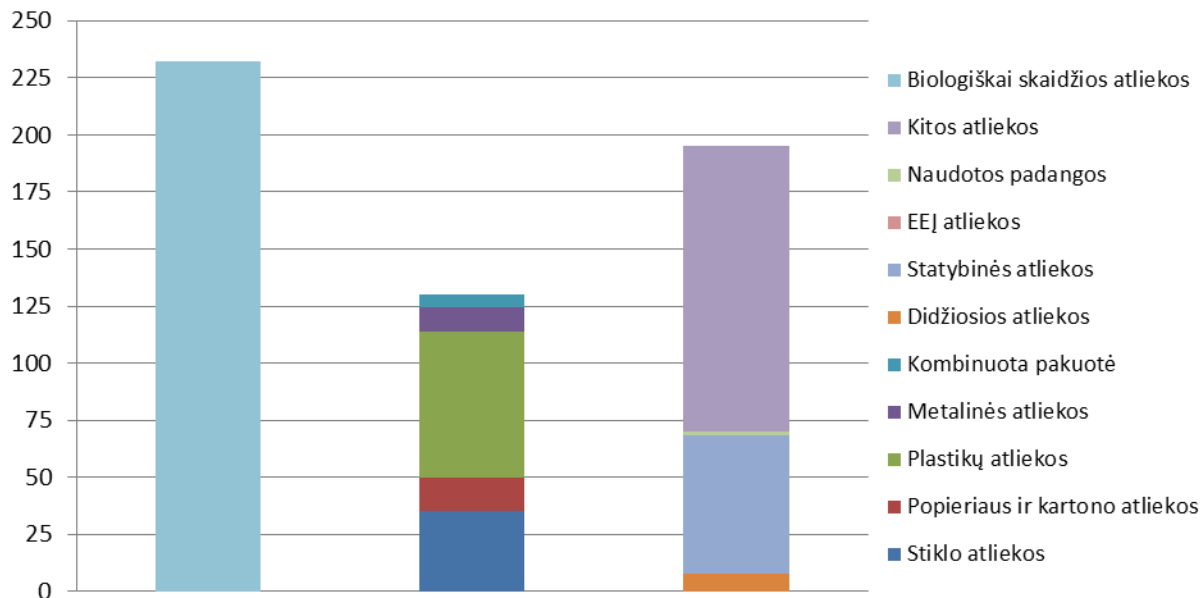
3.15 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybėje susidariusių komunalinių atliekų kiekis, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Susidariusių komunalinių atliekų kiekis, t	54076	50443	54247

Vertinant komunalinių atliekų tvarkomų Panevėžio miesto savivaldybėje sudėtį, remtasi 2013 m. Panevėžio regioniniame sąvartyne atliktais atliekų sudėties tyrimų duomenimis bei informacija apie atskiro surinkimo būdais surinktus komunalinių atliekų kiekius.

3.16 lentelė. Susidarančių komunalinių atliekų sudėtis Panevėžio miesto savivaldybėje 2013 metais.

	Atliekų kiekis 2013 m., tonomis	kg/ gyv.
Biologiškai skaidžios atliekos	22611	232,28
Antrinės žaliavos	12643	129,88
<i>Stiklo atliekos</i>	3451	35,45
<i>Popieriaus ir kartono atliekos</i>	1375	14,12
<i>Plastikų atliekos</i>	6224	63,93
<i>Metalinės atliekos</i>	1084	11,14
<i>Kombinuota pakuotė</i>	509	5,23
Didelių gabaritų, statybinės bei kitos atliekos	18994	195,12
<i>Didžiosios atliekos</i>	762	7,83
<i>Statybinės atliekos</i>	5871	60,31
<i>Elektros ir elektroninės įrangos atliekos</i>	27	0,28
<i>Naudotos padangos</i>	167	1,72
<i>Kitos atliekos</i>	12167	124,99

3.4 lentelė. Vidutinis komunalinių atliekų kiekio susidarymas tenkantis vienam gyventojui Panevėžio miesto savivaldybėje 2013 m.

Didžioji dalis susidariusių komunalinių atliekų pašalinta regioniniame sąvartyne (85 proc.), kita dalis (15 proc.) surinkta atskiro surinkimo būdu: sukompostuotos žaliosios atliekos, žaliosios atliekos surinktos žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelėje bei atskiro surinkimo metu, surinktos didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje bei didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelėse, antrinių žaliavų kolektyviniais konteneriais bei maišais.

3.5.1 Mišrios komunalinės atliekos

2013 m. Panevėžio savivaldybės duomenimis savivaldybėje komunalinių atliekų surinkėjai surinko 30,04 tūkst. tonų mišrių komunalinių atliekų. Lyginant su 2011 m. šių atliekų 2013 m. buvo surinkta 4,7 proc. mažiau.

3.17 lentelė. Atliekų surinkėjo surinkti ir sąvartyne pašalinti komunalinių atliekų kiekiai Panevėžio miesto savivaldybėje, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Atliekų surinkėjų surinkti ir sąvartyne pašalinti komunalinių atliekų kiekiai, t.	31523	31014	30040

Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro duomenimis 2013 m. į Panevėžio regioninę sąvartyną iš Panevėžio m. sav. buvo pristatyta ir pašalinta 15,87 tūkst. t. atliekų, kurias pristatė kitos įmonės (tarp jų turinčios ir Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus).

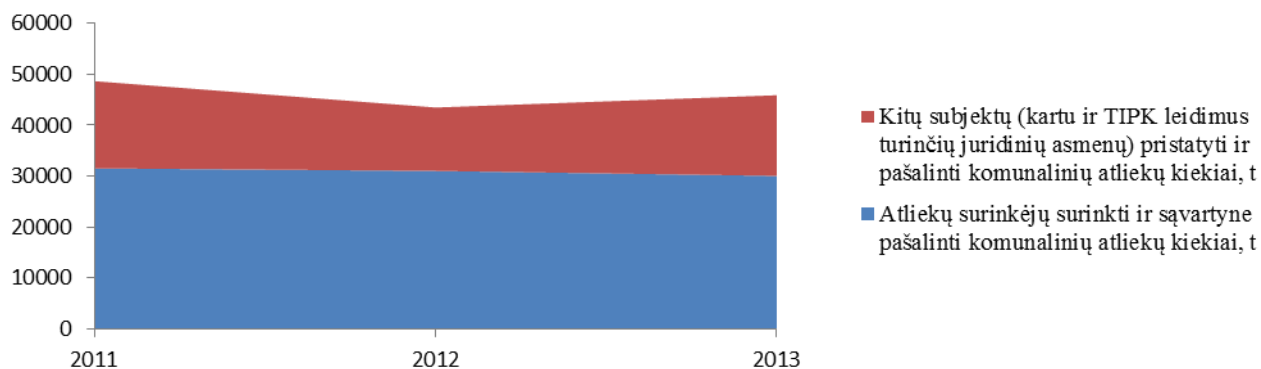
3.18 lentelė. Kitų subjektų (kartu ir Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus turinčių juridinių asmenų) Panevėžio miesto savivaldybėje pristatyti ir pašalinti komunalinių atliekų kiekiai, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Kitų subjektų (kartu ir Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus turinčių juridinių asmenų) pristatyti ir pašalinti komunalinių atliekų kiekiai, t.	17146	12481	15869

Iš viso 2013 m. iš Panevėžio miesto savivaldybės pristatyta ir regioniniame sąvartyne pašalinta 45,91 tūkst. tonų komunalinių atliekų.

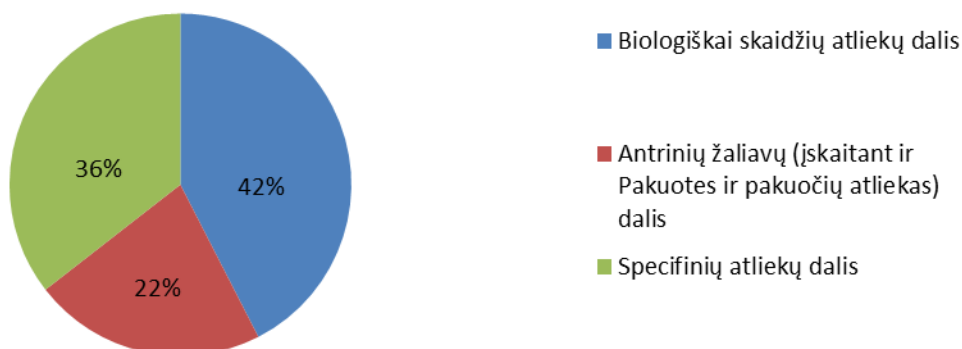
3.19 lentelė. Panevėžio regioniniame sąvartyne iš viso pašalinti atliekų kiekiai, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Iš viso pašalinti atliekų kiekiai, t	48669	43495	45909

3.5 paveikslas. Sąvartyne pašalintas atliekų kiekis 2011 – 2013 metais

Panevėžio regioniniame sąvartyne vykdomų šalinamų atliekų sudėties tyrimų metu nustatyta, kad 2013 m. pašalintų komunalinių atliekų, pristatytų iš Panevėžio miesto savivaldybės, biologinis skaidumas – 42,45 proc.

3.6 paveikslas. 2013 m. iš Panevėžio miesto savivaldybės į sąvartyną pristatytų atliekų sudėtis

Įvertinus pašalintą komunalinių atliekų kiekį bei pašalintų atliekų biologinį skaidumą nustatyta, kad 2013 m. Panevėžio miesto savivaldybės biologiškai skaidžių atliekų kiekis, pašalintas regioniniame sąvartyne, siekė beveik 19,49 tūkst. tonų.

3.5.2 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas

Panevėžio miesto savivaldybėje 2013 m. surinkta 2,53 tūkst. tonų pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų (toliau – antrinių žaliavų) iš kurių daugiausiai (54 proc.) popieriaus ir kartono atliekų. Lyginant su ankstesniais metais matoma aiški antrinių žaliavų surinkimo didėjimo tendencija. Nuo 2011 m. surenkamų antrinių žaliavų kiekis savivaldybėje išaugo apie 25 proc.

3.20 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybėje. surinkti antrinių žaliavų kiekiai, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Antrinių žaliavų kiekiai	2022	2034	2531

2013 m, Panevėžio miesto savivaldybėje surinktas pakuočių, pakuočių atliekų bei antrines žaliavas sudarė popieriaus ir kartono atliekos – 54 proc., stiklo atliekos sudarė 29 proc., o plastiko atliekos 16 proc.

3.21 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimas Panevėžio miesto savivaldybėje, tonomis

	2013 m. surinktų antrinių žaliavų kiekis, tonomis	Surinktų antrinių žaliavų kiekis tenkantis vienam gyventojui 2013 m. kg/gyv.
Atskirai surinktos antrinės žaliavos	2531	26,01
<i>Stiklo atliekos</i>	730	7,50
<i>Popieriaus ir kartono atliekos</i>	1375	14,12
<i>Plastikų atliekos</i>	405	4,16
<i>Metalinės atliekos</i>	22	0,23

3.5.3 Žaliųjų atliekų tvarkymas

Panevėžio miesto savivaldybėje kompostuojamų pas gyventojus žaliųjų atliekų kiekis įvertintas remiantis savivaldybės pateikta informacija apie išdalintus kompostavimo konteinerius. Vertinant sukompostuojamą žaliųjų atliekų kiekį buvo daroma bendra prielaida, kad vidutinis žaliųjų atliekų tūrinis svoris – 200 kg/m^3 ¹, o vidutinis konteinerių užpildymas – 80 proc.

3.22 lentelė. Ekspertinis žaliųjų atliekų kompostuojamų individualiuose namuose kiekio įvertinimas, tonomis

	2013 m.
Kompostuojamų atliekų kiekis individualiuose namuose	80

Panevėžio miesto savivaldybėje 2013 m. surinkta beveik 3039 t žaliųjų atliekų, daugiausiai iš jų surinkta žaliųjų atliekų surinkimo aikštelėje.

3.23 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelėje tvarkomų bei atskirai surinktų žaliųjų atliekų kiekiai, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Žaliųjų atliekų kiekiai	1692	2897	3039

¹ International Environmental Protection Agency, waste material density data, URL:

http://www.epa.vic.gov.au/business-and-industry/lower-your-impact/~/_media/Files/bus/EREP/docs/wastematerials-densities-data.pdf

Iš aikštelėje surinktų žaliųjų atliekų gaminamas kompostas. Planuojama, kad pagamintas kompostas bus realizuotas atsiradus jo poreikiui.

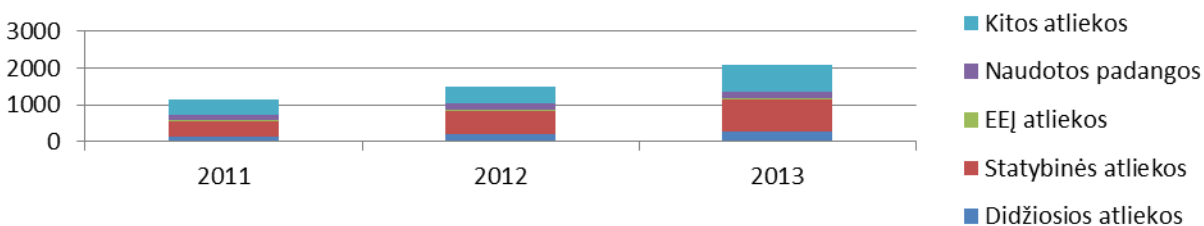
3.5.4 Statybos ir griovimo atliekų, baldų, naudotų padangų ir kitų komunalinių atliekų tvarkymas

2013 m. Panevėžio miesto savivaldybėje veikiančiose didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje bei didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelėse surinkta 2100 t didelių gabaritų atliekų (didelių gabaritų atliekos – tai stambūs buities apyvokos daiktai: baldai, langai, durys, dviračiai, karkasai, indai, dėžės, taip aptiktos namų ūkyje susidarančios didelių gabaritų atliekos). Lyginant su 2011 m., didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse surenkamas atliekų kiekis išaugo 86 proc.

Vertinant Panevėžio miesto savivaldybės surinktų didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų sudėtį, naudojami bendri duomenys apie Panevėžio regione surinktų didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų sudėtį.

3.24 lentelė. Didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje bei didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelėse surinkti didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų kiekiai, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų kiekiai	1127	1507	2100

3.7 paveikslas Didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje bei didžiųjų ir pavojingų atliekų surinkimo aikštelėse surinktų atliekų sudėtis

Didžiąją dalį didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje bei didžiųjų ir pavojingų atliekų surinkimo aikštelėse surinktų atliekų 2013 m. sudarė statybinės atliekos (41 proc.) bei kitos atliekos (36 proc.). Mažiausiai didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje bei didžiųjų ir pavojingų atliekų surinkimo aikštelėse surinkta elektros ir elektroninės įrangos atliekų, šių atliekų kiekis siekė 1 proc.

Panevėžio miesto savivaldybėje 2013 m. sutvarkyta 588 tonos nelegaliai pašalintų komunalinių atliekų. Lyginant su 2011 m. šių atliekų kiekis padidėjo apie 4 proc.

3.25 lentelė. Sutvarkytų bešeimininkių, nelegaliai pašalintų komunalinių atliekų kiekis Panevėžio miesto savivaldybėje, tonomis

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Panevėžio m. sav.	566	510	588

3.6 VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje – padeda skatinti visuomenės tinkamą dalyvavimą atliekų tvarkymo sistemoje. Nuolatos šviečiant visuomenę keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, visuomenė supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- Visuomenės informavimas, siekiant supažindinti su esama sistema, būsima sistema, jos pakitimais.
- Visuomenės informavimas ir švietimas, siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną.
- Visuomenės informavimas ir švietimas, siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra bei vykstančiais, savivaldybėje bei regione įgyvendinamais projektais.

Šiuo metu būtų galima išskirti šias pagrindines visuomenės informavimo kryptis:

- Antrinių žaliavų bei pakuočių atliekų rūšiavimas (kaip teisingai rūšiuoti atliekas, kur galima pašalinti išrūšiuotas atliekas).
- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis (ką galima kompostuoti, kaip tai daryti).
- Elektros bei elektroninės įrangos atliekų šalinimas (šių atliekų žala aplinkai ir visuomenės sveikatai, kur galima šalinti elektros ir elektronikos atliekas).
- Atliekų tvarkymo sistemoje vykdomi projektai (dėl kokių priežasčių įgyvendinami projektai, kokia jų nauda).

Šiuo metu Panevėžio miesto savivaldybėje pagrindinę visuomenės švietimo ir informavimo funkciją atlieka Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras, Panevėžio miesto savivaldybės administracija, gamintojus ir importuotojus atstovaujanti organizacija bei atliekas surenkančios įmonės.

3.7 PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ESAMOS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS, STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GRĖSMIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Remiantis atlikta Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos analize, žemiau pateiktas Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatytų uždavinių įgyvendinimo regione vertinimas.

3.26 lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 – 2013 m. užduočių įgyvendinimas ir vertinimas

Nr.	Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 – 2013 metams nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
1.	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijoje gyvenančių asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso	Įgyvendinta, paslauga teikiama 96 proc. savivaldybės teritorijoje gyvenančių asmenų	Labai gerai

Nr.	Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 – 2013 metams nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
	nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.		
2.	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Įgyvendinta	Labai gerai
3.	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų. Užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos.	Neįgyvendinta, pašalinta 85 procentai susidariusių komunalinių atliekų	Blogai
4.	2013 m. Panevėžio miesto savivaldybės šalinamų komunalinių bioskaidžių atliekų kiekis turi neviršyti 15800 t.	Neįgyvendinta, 2013 m. pašalinta 19491 tonų bioskaidžių atliekų	Blogai
5.	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas atliekas.	Neįgyvendinta	Blogai
6.	<p>Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 600 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones; <p>Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiški ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.</p> <p>Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialius konteinerius arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas,</p>	Įgyvendinta (šiuo metu trūksta 3 pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių sodų bendrijose, tačiau trūkumus ketinama pašalinti artimiausiu metu)	Labai gerai

Nr.	Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 – 2013 metams nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
	taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).		
7.	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 5 kilometrai.	Igyvendinta	Labai gerai
8.	Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, savivaldybės turi glaudžiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais (arba jiems atstovaujančiomis licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis), kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir (ar) finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys.	Igyvendinta	Labai gerai

Įvertinus valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano uždavinių įgyvendinimą, toliau nagrinėjamos Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2008 – 2018 m. plano užduotys, priemonės bei jų vykdymas.

3.27 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2008 – 2018 m. plano užduotys bei jų vykdymas

Nr.	Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2008 – 2018 m. nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
1.	Iki 2009 m. įrengti biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų kompostavimo aikštelę.	Igyvendinta	Labai gerai
2.	Įvertinti atliekų surinkimo ir rūšiavimo aikštelių plėtros poreikį bei parengti išplėtimo schemas.	Igyvendinta	Labai gerai
3.	Vykdyti biologiškai skaidžių atliekų (žaliųjų) atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių.	Dalinai įgyvendinta	Gerai
4.	Įgyvendinti finansinį mechanizmą, siekiant skatinti atliekų rūšiavimą.	Neįgyvendinta	Blogai
5.	Statybos ir griovimo atliekų perdirbimo įrenginio statyba.	Neįgyvendinta	Blogai
6.	Iki 2009 m. įrengti didžiųjų atliekų priėmimo aikšteles.	Igyvendinta	Labai gerai
7.	Vykdyti didžiųjų komunalinių atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse.	Igyvendinta	Labai gerai
8.	Vykdyti didžiųjų komunalinių atliekų atskirą surinkimą apvažiavimo būdu.	Igyvendinta	Labai gerai

Įvertinus Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatytų uždavinių įgyvendinimą Panevėžio miesto savivaldybėje žemiau pateikiama stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

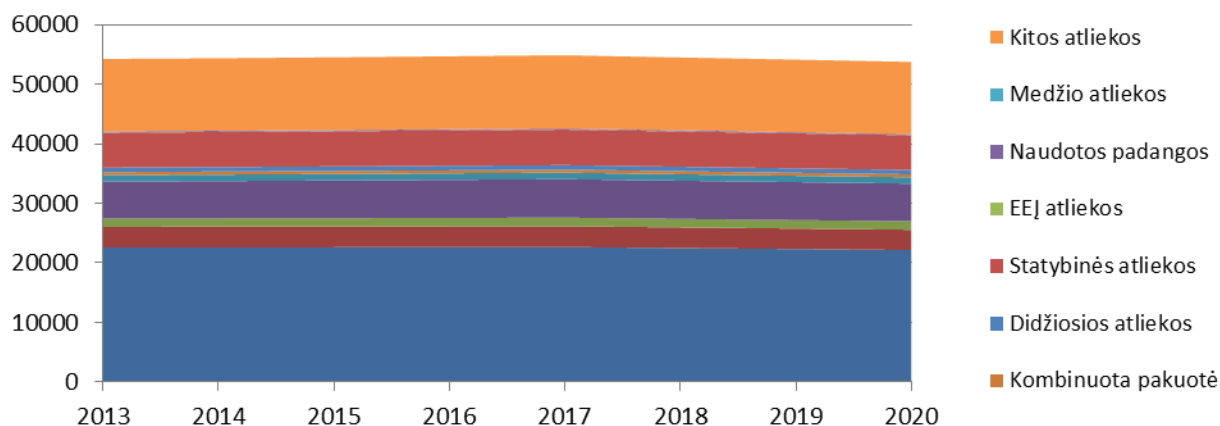
3.28 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybės stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Stiprybės	Silpnybės
<ul style="list-style-type: none"> • Visos savivaldybėje surenkamos mišrios komunalinės atliekos šalinamos Europos Sąjungos aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Panevėžio regioniniame atliekų sąvartyne. • Savivaldybėje įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių ir didelių gabaritų bei pavojingų atliekų surinkimo aikštelių tinklas. • Komunalinės atliekos renkamos atskirais šrautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos. • Savivaldybėje įdiegtos papildančios sistemos. • Pasirašytos sutartis su Gamintojų ir Importuotojų Asociacija (GIA). • Savivaldybėje uždaryti visi Europos Sąjungos reikalavimų neatitinkantys sąvartynai bei šiukšlynai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įgyvendintos ne visos savivaldybės atliekų tvarkymo plane numatytos užduotys. • Ne visoms sodų bendrijoms sudaromos sąlygos rūšiuoti antrines žaliavas. • Didžioji dalis savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų (apie 85 proc. nuo susidarančių) patenka į regioninį sąvartyną, vėluojama vykdyti Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano užduotis. • Esama vietinės tarifo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir daugiau atliekų rūšiuoti. • Esamų informavimo priemonių nepakanka visuomenės švietimui atliekų tvarkymo klausimais.
Galimybės	Grėsmės
<ul style="list-style-type: none"> • Pasitelkus atitinkamas priemones padidinti aptarnaujamų gyventojų dalį Panevėžio miesto savivaldybėje. • Artėjantis Europos Sąjungos finansinės paramos 2014 – 2020 m. laikotarpis sudarys galimybes finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Panevėžio savivaldybėje. • Nuo 2015 m. diegiama konteinerių identifikavimo sistema žymiai pagerins atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatins gyventojus labiau rūšiuoti antrines žaliavas. • Diferencijuotos įmokos įvedimas skatins gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas ar kitas specifines atliekas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotys ir reikės mokėti valstybinį mokestį už atliekų šalinimą sąvartyne bei įmokas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydį. • Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas nebus pakankamas ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintos komunalinių atliekų naudojimo užduotys.

4 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS 2014 – 2020 METAMS

Komunalinių atliekų susidarymo prognozės vertinamos laikotarpiui iki 2020 metų. Susidarančių komunalinių atliekų kiekis priklauso nuo gyventojų skaičiaus regione kitimo ir bendros ekonominės situacijos.

Įvertinus bendrą gyventojų Panevėžio miesto savivaldybėje pokytį, pastebima, kad gyventojų skaičiaus atžvilgiu Panevėžio miesto savivaldybėje sparčiai mažėja. 2011, 2012, 2013 metais gyventojų Panevėžio mieste atitinkamai sumažėjo 2,98, 1,56 ir 1,14 proc. Tačiau prognozuojant dėl svyruojančios ekonominės situacijos, daroma prielaida, kad gyventojų skaičius savivaldybėje toliau mažės ne daugiau kaip po 1,5 proc. per metus.

4.1 paveikslas. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė Panevėžio miesto savivaldybėje pagal atliekų rūšis

Vertinant susidarantį komunalinių atliekų kiekį, naudojamos realaus bendrojo vidaus produkto (realaus BVP) prognozės. Prognozuojamas realaus BVP augimas 2014 m. – 3,5 proc. Atliekų kiekio susidarymo prognozių skaičiavimuose baziniais metais pasirinkti 2013 m.

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį daroma prielaida, kad šalinamų atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu beveik nesikeis nuo 2013 m. atliktų tyrimų rezultatų.

Remiantis įvertintais 2014 – 2020 m. susidarančiais komunalinių atliekų kiekiais bei valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. laikotarpiui komunalinių atliekų tvarkymui numatytais uždaviniais, vėlesniu etapu suformuojami komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniai Panevėžio miesto savivaldybei.

4.1 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybėje 2014 – 2020 metų laikotarpyje susidarantių komunalinių atliekų kiekiai pagal sudėtį ir tvarkymo būdą, tonomis

	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Biologiškai skaidžios atliekos	22625	22638	22655	22672	22504	22336
Antrinės žaliavos	12719	12806	12900	12995	12898	12802
<i>Stiklo atliekos</i>	3462	3472	3482	3493	3467	3441
<i>Popieriaus ir kartono atliekos</i>	1388	1402	1423	1444	1433	1422
<i>Plastikų atliekos</i>	6276	6338	6402	6465	6417	6369
<i>Metalinės atliekos</i>	1084	1084	1084	1084	1076	1068
<i>Kombinuota pakuotė</i>	509	509	509	509	505	501
Didelių gabaritų, statybinės bei kitos atliekos	19012	19075	19138	19201	19093	18986
<i>Didžiosios atliekos</i>	762	762	762	762	757	751
<i>Statybinės atliekos</i>	5876	5906	5935	5965	5921	5877
<i>Elektros ir elektroninės įrangos atliekos</i>	27	27	27	27	27	27
<i>Naudotos padangos</i>	167	167	167	167	167	167
<i>Kitos atliekos</i>	12179	12212	12246	12280	12222	12164
Pro „vartus“ patenkantis apdorojamas arba šalinamas komunalinių atliekų kiekis	45699	44023	43707	43318	42398	40490
Atskiras surinkimas ir tvarkymas	8657	10496	10987	11550	12098	13635
Iš viso	54356	54519	54693	54868	54495	54125

5 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS

Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 366, patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planu bei Panevėžio regioniniu atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planu.

Plėtojant Panevėžio miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemą siekiama tenkinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- **Atliekų prevencija.** Vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, mažinti kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose, naudoti produktus pakartotinai ar prailginti jų gyvavimo ciklą, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai.
- **Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai.** Atliekų naudojimo veikla, kai atliekomis tapę produktai ar jų sudedamosios dalys tikrinami, valomi ar taisomi, siekiant, kad būtų tinkami naudoti pakartotinai be jokio kito pradinio apdirbimo.
- **Atliekų perdirbimas.** Naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.
- **Atliekų kitoks naudojimas.** Naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
- **Atliekų šalinimas.** Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo principai – savarankiškumo ir artumo, atsargumo ir tvarumo, techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo, visuotinio ir „teršėjas moka“.

Vadovaujantis **savarankiškumo ir artumo principu** siekiama, kad mišrios komunalinės atliekos būtų naudojamos, o netinkamos perdirbti ar kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos atitinkamai viename iš artimiausių, tinkamai įrengtame atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginyje. Atsižvelgiant į tam tikrų rūšių atliekoms reikalingus specialius įrenginius, kai nėra galimybių atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti įrenginiuose Lietuvoje, gali būti svarstoma galimybė atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti Europos Sąjungos valstybėse esančiuose įrenginiuose. Artumo ir savarankiškumo principai nereiškia, kad Lietuva turi turėti visą spektrą atliekų galutinio naudojimo įrenginių.

Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai teigia, kad, kuriant ir plėtojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą, turi būti įvertintos techninės ir ekonominės galimybės.

Visuotinum principas reiškia, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams.

„Teršėjas (atliekų turėtojas) moka“ principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Produktų gamintojai ir (ar) importuotojai, platintojai, taip pat pakuočių naudotojai ir (ar) importuotojai, pardavėjai gali pasidalyti produktų ir pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas. Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos padangų, baterijų ir akumuliatorių atliekas.

5.1 PAGRINDINIAI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS VYSTYMO PRIORITETAI 2014 – 2020 METŲ LAIKOTARPIU

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys Panevėžio miesto savivaldybėje 2014 – 2020 metų laikotarpiu yra:

- užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą;
- užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;
- išplėtoti atskiro atliekų surinkimo sistemą;
- sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų, taip pat ir biologiškai skaidžių atliekų, kiekį;
- padidinti esamus komunalinių atliekų surinkimo, perdirbimo ir/ar kito panaudojimo pajėgumus.

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant atskiro atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų atliekų perdirbimu, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais.

5.2 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS IKI 2020 M.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinto Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. tikslais, nustatomi šie Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. tikslai ir uždaviniai:

- **Tikslas.** Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį:
 - **Uždavinys.** Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus.
 - **Uždavinys.** Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas.
- **Tikslas.** Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas:
 - **Uždavinys.** Užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.
 - **Uždavinys.** Plėtoti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą.
 - **Uždavinys.** Gerinti komunalinių atliekų surinkimo kokybę.
- **Tikslas.** Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę:

- **Uždavinys.** Atnaujinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimus atliekų turėtojams.
- **Tikslas.** Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę:
 - **Uždavinys.** Vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo stebėseną.
 - **Uždavinys.** Stiprinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų vykdymo kontrolę.
- **Tikslas.** Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje:
 - **Uždavinys.** Teikti visuomenei informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymą, plėtoti ekologinį švietimą.
 - **Uždavinys.** Stiprinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus.

5.1 lentelėje pateikiamos Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurios nustatytos vadovaujantis Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planu. Reikia atkreipti dėmesį, kad įgyvendinus visas plane numatytas priemones, Valstybiniame atliekų tvarkymo plane 2014 – 2020 m. numatyti kiekybiniai uždaviniai bus viršijami.

5.1 lentelė. Kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys remiantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. uždaviniais

Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. punktas	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Panevėžio miesto savivaldybei 2014 – 2020 m.	Planuojamas užduoties įgyvendinimas
1	2	3	4
Komunalinių atliekų perdirbimo ir šalinimo užduotys			
230.1	Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų.	Iki 2016 m. užtikrinti, kad perdirbamų atliekų kiekis būtų ne mažesnis kaip 30081 t.	Planuojama, kad 2016 m. perdirbamų atliekų kiekis bus ne mažesnis kaip 34307 t.
230.2	Iki 2020 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 proc. Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.	Iki 2020 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 18814 t.	Planuojama, kad 2020 m. šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršys 17613 t.
230.4	Užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.	Paruošti pakartotiniam naudojimui ar perdirbti ne mažiau kaip 6354 t antrinių žaliavų.	Planuojama kad bus paruošta pakartotiniam naudojimui ar perdirbimui ne mažiau kaip 6363 t antrinių žaliavų.
236 p., 8 priedas.	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos,	Nuo 2014 iki 2015 m. ne daugiau kaip 12558 t/metus.	Planuojama, kad nuo 2014 iki 2015 m. bus

Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. punktas	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Panevėžio miesto savivaldybei 2014 – 2020 m.	Planuojamas užduoties įgyvendinimas
1	2	3	4
	neviršytų Valstybiniame atliekų tvarkymo plane numatytų užduočių (žr. 3 stulpelį).	Nuo 2016 iki 2017 m. ne daugiau kaip 11301 t/metus. Nuo 2018 iki 2019 m. ne daugiau kaip 10046 t/metus. Nuo 2020 m. ne daugiau kaip 8790 t/ metus.	šalinama ne daugiau kaip 19483 t/metus. Planuojama, kad nuo 2016 iki 2017 m. bus šalinama ne daugiau kaip 3892 t/metus. Planuojama, kad nuo 2018 iki 2019 m. bus šalinama ne daugiau kaip 3854 t/ metus. Planuojama, kad nuo 2020 m. bus šalinama ne daugiau kaip 3585 t/ metus.
	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir atskiro surinkimo sistemos plėtros užduotys		
239.1	Iki 2015 m. įdiegti žaliųjų atliekų susidarymo vietoje tvarkymo infrastruktūrą, pateikiant gyventojams kompostavimo dėžes arba taikant skatinimo priemones, gyventojams įsirengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis. Nesant galimybės kompostuoti individualiai, gyventojams sudaryti galimybes pristatyti žaliąsias atliekas į centralizuoto jų surinkimo ar tvarkymo aikšteles (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles ar žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles).	2015 m. pateikti trūkstamas kompostavimo dėžes individualių namų gyventojams ir paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose. Nesant galimybės kompostuoti individualiai, gyventojams sudaryti galimybes pristatyti žaliąsias atliekas į centralizuoto jų surinkimo ar tvarkymo aikšteles , ar šalinti Savivaldybės administracijos nurodytose vietose pastatytus žaliųjų atliekų konteinerius ar kitas šių atliekų surinkimo priemones.	Šiuo metu atliekų turėtojams sudarytos galimybės pristatyti žaliąsias atliekas į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę, kompostuoti jas individualių namų valdose ir pristatyti į savivaldybės administracijos nurodytose vietose pastatytas žaliųjų atliekų surinkimo priemones
239.3	Iki 2019 m. įdiegti atskiro maisto/virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Iki 2019 m. įdiegti atskirą maisto atliekų surinkimo sistemą.	Planuojama įdiegti atsižvelgiant į Panevėžio regiono atliekų tvarkymo

Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. punktas	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Panevėžio miesto savivaldybei 2014 – 2020 m.	Planuojamas užduoties įgyvendinimas
1	2	3	4
			centro parengtos maisto/virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybių studijos rezultatus.
Atskiro atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys			
246.1	Iki 2015 m. sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti.	2015 m. atnaujinti ir patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti.	Planuojama atnaujinti antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemą 2015 m.
246.2.4	Savivaldybės gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Aprūpinti individualių namų gyventojus pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteineriais	Planuojama, kad individualioms valdoms 2015 – 2016 m. bus išdalinti pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai.
248.1	Užtikrinti, kad savivaldybėse būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50000 gyv.	Užduotis įgyvendinta.	
248.2	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.	Užduotis įgyvendinta.	
249	Savivaldybė turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip du kartus per metus.	Surinkti pavojingas atliekas 2 kartus per metus apvažiavimo būdu.	Sutartyse su atliekų tvarkytojais planuojama nustatyti prievolę dėl pavojingų atliekų surinkimo (2 kartus/metus) apvažiavimo būdu.
253	Savivaldybė, sudarydama sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad tie pavojingųjų atliekų srutai, kurių surinkimas techniškai galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš gyventojų, įrengiant specialius konteinerius gyvenamuose	Sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl pavojingų atliekų surinkimo konteinerinių aikštelių įrengimo.	Sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis planuojama nustatyti prievolę dėl pavojingų

Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. punktas	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Panevėžio miesto savivaldybei 2014 – 2020 m.	Planuojamas užduoties įgyvendinimas
1	2	3	4
	namuose arba komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelėse.		atliekų surinkimo konteinerinių aikštelių įrengimo.
245.8	Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos šios komunalinės atliekos tekstilės atliekos.	Iki 2015 m. sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemoje numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą. Sudaryti galimybes atliekų turėtojams tekstiles atliekas pristatyti į didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikšteles	Iki 2015 m. sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemoje planuojama numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą.

6 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS

6.1 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014 – 2020 m.

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
1. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.	1.1 Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus.	Pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius.	Įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos.	Iki 2016 m.	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras	Europos Sąjungos paramos/ Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro lėšos	Bendra projekto vertė 38279
		Pastatyti atskiro maisto/virtuvės atliekų apdorojimo įrenginius	Bendradarbiauti su Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centru ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant maisto atliekų apdorojimo įrenginius.	Iki 2019 m.	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras/ savivaldybė	Europos Sąjungos paramos/ Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro/ privačių įmonių lėšos	4000
	1.2 Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas.	Numatyti ir taikyti pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo priemonės	Aprūpinti savivaldybės individualių namų valdų gyventojus pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų kontaineriais.	2015 – 2016 m.	Savivaldybės administracija/ atliekų tvarkytojai	Europos Sąjungos paramos/ Gamintojų ir importuotojų/ Savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
		Numatyti ir taikyti tekstilės atliekų surinkimo priemonės.	Papildyti antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas numatant tekstilės konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles.	2015 m.	Savivaldybės administracija/ atliekų tvarkytojai	Europos Sąjungos paramos/ Savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	150
		Atskiras tekstilės atliekų surinkimas.	Organizuoti tekstilės atliekų surinkimą.	2015 m.	Savivaldybės administracija / atliekų tvarkytojai	Savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	80
		Numatyti ir taikyti maisto atliekų surinkimo priemonės.	Įsigyti maisto atliekų konteinerius.	Iki 2019 m.	Savivaldybės administracija /atliekų tvarkytojai	Europos Sąjungos paramos/ Savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	100
		Atskirai surinkti maisto/ virtuvės atliekas .	Organizuoti maisto/ virtuvės atliekų surinkimą.	Iki 2019 m.	Savivaldybės administracija	Atliekų tvarkytojų lėšos	120
		Plėsti žaliųjų atliekų surinkimą.	Aprūpinti individualių namų gyventojus kompostavimo dėžėmis arba paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose.	Nuolat pagal poreikį	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras/savivaldybė	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro/savivaldybės lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
		Apvažiavimo būdu surinkti pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	Papildyti esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip 2 kartus per metus apvažiavimo būdu surinkti pavojingas atliekas.	2015 m.	Savivaldybės administracija /atliekų tvarkytojai	Gamintojų ir importuotojų/ atliekų tvarkytojų lėšos	60
		Apvažiavimo būdu surinkti didžiąsias atliekas.	Ne rečiau kaip 2 kartus per metus apvažiavimo būdu surinkti pavojingas atliekas.	2015 - 2020 m.	Savivaldybės administracija /atliekų tvarkytojai	Gamintojų ir importuotojų/ atliekų tvarkytojų lėšos	60
2. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas.	2.1 Užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	Pasirašyti sutartis su visais atliekų turėtojais.	2014 – 2020 m.	Savivaldybės administracija / administratorius	–	-
	2.2 Plėtoti savivaldybės komunalinių	Atnaujinti ir/ papildyti konteinerių išdėstymo schemą.	Atnaujinti schemą.	2015 m.	Savivaldybės administracija	Savivaldybės lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
	atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir gerinti atliekų tvarkymo kokybę.	Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo kokybę įdiegiant konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą.	Papildyti esamas sutartis su atliekų tvarkytojais įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos dokumentuose.	2015 m.	Savivaldybės administracija /atliekų tvarkytojai	Atliekų tvarkytojų lėšos	325 (investicijos)
		Siekiant teikiamų paslaugų kokybės vykdyti nuolatinį atliekų tvarkytojų veiklos monitoringą.		Nuolatos	Savivaldybės administracija	Savivaldybės lėšos	-
3. Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę.	3.1 Atnaujinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimus atliekų turėtojams.	Atnaujinti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles.	Dokumentų parengimas.	Pagal poreikį	Savivaldybės administracija	Savivaldybės lėšos	15
		Savivaldybės taryboje priimti sprendimą, kuriame nustatomi diferencijuotos įmokos dydžiai už komunalinių atliekų tvarkymą.	Dokumentų parengimas, sprendimų priėmimas.	Iki 2016 m.	Savivaldybės administracija	Savivaldybės lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
4. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę.	4.1 Vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo stebėseną.	Vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus.	Papildyti arba sudaryti naujas sutartis su atliekų tvarkytojais dėl komunalinių atliekų kiekio tyrimų vykdymo.	2015 – 2016 m.	Savivaldybės administracija /atliekų tvarkytojai	Savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	30 (kasmet)
	4.2 Stiprinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų vykdymo kontrolę.	Vykdyti atliekų tvarkytojų monitoringą (priežiūrą).	Sutartyse su paslaugos teikėjais (atliekų tvarkytojais) nustatyti sankcijas ir baudas už kokybės reikalavimų nevykdymą.	Rengiant pirkimo dokumentus, paslaugų pirkimui	Savivaldybės administracija	Savivaldybės lėšos	-
		Reguliariai vykdyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę.	Įteigti papildomus etatus savivaldybėje, kurių pareigybės būtų susietos su komunalinių atliekų tvarkymo monitoringu savivaldybėje.	2015 – 2020 m.	Savivaldybės administracija administracijos atstovai	Savivaldybės lėšos	36
5. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybės	5.1 Teikti visuomenei informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymą,	Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.	Papildyti esamas sutartis komunalinių atliekų tvarkytojams, nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo.	Kartą per metus	Savivaldybės administracija, atliekų tvarkytojai	Savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	30 (kasmet)

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
institucijų darbuotojų kvalifikacija atliekų tvarkymo srityje.	plėtoti ekologinį švietimą.	Informuoti visuomenę apie antrinių žaliavų ir pakuočių bei pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje.	Sutartyse su gamintojų importuotojų organizacijomis nustatyti reikalavimą dėl visuomenės informavimo.	Kartą per metus	Gamintojų importuotojų organizacijos, savivaldybės administracija, atliekų tvarkytojai	Gamintojų importuotojų organizacijų/ savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	20 (kasmet)
		Informuoti visuomenę apie elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą.	Sutartyse su gamintojų importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo.	Kartą per metus	Gamintojų importuotojai, savivaldybės administracija, atliekų tvarkytojai	Gamintojų importuotojų organizacijų/ savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	20 (kasmet)
		Informuoti visuomenę apie pavojingųjų atliekų tvarkymą.	Sutartyse su gamintojų importuotojų organizacijomis ir (arba) pavojingų atliekų tvarkytojais nustatyti šią prievolę.	Kartą per metus	Gamintojų importuotojai, savivaldybė, atliekų tvarkytojai	Gamintojų importuotojų organizacijų/ savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	20 (kasmet)
		Šviesti visuomenę apie komunalinių atliekų rūšiavimo svarbą	Parengti Visuomenės informavimo programą ir ją įgyvendinti	Kiekvienais metais	Savivaldybė/Administratorius	Savivaldybės/Administratoriaus lėšos	20 (kasmet)
	5.2 Stiprinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus.	Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika.			2015 – 2020 m.	Savivaldybės administracija	Savivaldybės lėšos

7 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE ĮVERTINIMAS

7.1 PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS IR KITŲ ORGANIZACIJŲ BENDRADARBIAVIMO VYSTYMAS

Norint užtikrinti efektyvią Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą – būtinas darnus atliekų tvarkymo sektoriuje veikiančių organizacijų bendradarbiavimas. Šis bendradarbiavimas turėtų būti nukreiptas stiprinti žmogiškuosius gebėjimus vietos savivaldos institucijoje bei kitose organizacijose, organizuojant įvairius mokymus, seminarus, diskusijas, keitimąsi gerąja patirtimi tiek šalies viduje, tiek įvertinant užsienio šalių praktiką. Stiprinti savivaldybės ir kitų organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą galima užtikrinti, keičiantis informacija bei patirtimi, kartu koordinuojant veiksmus bei identifikuojant bendrąsias ir specifines savivaldybės atliekų tvarkymo problemas.

Siekdama gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos išlaidas, savivaldybė taip pat privalo tiesiogiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais arba gamintojams ir importuotojams atstovaujančiomis organizacijomis, kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

7.2 ANTRINIŲ ŽALIAVŲ, PAKUOČIŲ BEI PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

7.1 lentelė. Antrinių žaliavų tame tarpe ir pakuotės atliekų surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones

Antrinių žaliavų srautas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Antrinių žaliavų (tame tarpe ir pakuočių) atskiras surinkimas, tonomis							
Kiekis, surinktas antrinių žaliavų konteineriuose	2722	2294	2418	2581	2743	2947	3207
<i>Stiklo atliekos</i>	839	546	627	722	830	954	1097
<i>Popieriaus ir kartono atliekos</i>	1388	1402	1423	1444	1433	1422	1412
<i>Plastikų atliekos</i>	465	303	303	318	334	350	368
<i>Metalinės atliekos</i>	29	43	65	98	147	220	330
Kiekis surinktas remiantis užstato sistema	0	2129	2328	2547	2730	2927	3137
<i>Stiklo</i>	0	753	820	893	958	1027	1100
<i>Plastiko</i>	0	1375	1508	1654	1773	1900	2037
Kiekis perdirbtas MBA	0	1765	1734	1688	1606	1502	1368
<i>Metalinės atliekos</i>	0	833	815	789	744	679	584
<i>Plastikų atliekos</i>	0	932	918	899	862	824	783
Atskirai surenkama, apdorojama	2722	6187	6479	6816	7079	7376	7712
Atskirai surinktų, apdorotų atliekų dalis nuo susidarantių komunalinių atliekų	5	11	12	12	13	14	14
Kiekis patenkantis į sąvartyną	9997	6618	6421	6179	5819	5427	4995
Viso:	12719	12806	12900	12995	12898	12802	12707

Siekdama įvykdyti pakuotės atliekų tvarkymo užduotis, Panevėžio miesto savivaldybė turi:

- Organizuoti pakuotės atliekoms surinkti skirtų konteinerių išdalinimą individualių valdų gyventojams.
- Pasirašyti atnaujintą sutartį su gamintojų ir importuotojų asociacija/-omis. Sutartyje turi būti įtrauktos užduotys nurodytos žemiau esančioje lentelėje.

7.2 lentelė. Užduotys ir terminai įtraukiami atnaujintoje sutartyje su gamintojais ir importuotojais arba juos atstovaujančiomis organizacijomis

Iki 2015 m.	Iki 2020 m.
Gamintojų ir importuotojų lėšomis aprūpinti individualių namų savininkus pakuotės atliekų surinkimo konteineriais.	Gamintojų importuotojų organizacijų lėšomis nuolat atnaujinti susidėvėjusius pakuotės atliekoms surinkti skirtus konteinerius, naujais konteineriais aprūpinti naujų individualių namų savininkus.
Surenkamų pakuotės atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip:	
Popieriaus pakuočių atliekų - 5,00 kg/gyv. per metus. Plastiko pakuočių atliekų - 13,00 kg/ gyv. per metus. Stiklo pakuočių atliekų - 14,00 kg/ gyv. per metus. Metalinių pakuočių atliekų - 4,39 kg/gyv. per metus.	Popieriaus pakuočių atliekų - 6,00 kg/gyv. per metus. Plastiko pakuočių atliekų - 14,00 kg/ gyv. per metus. Stiklo pakuočių atliekų - 14,77 kg/gyv. per metus. Metalinių pakuočių atliekų - 4,58 kg/gyv. per metus.

Remiantis aukščiau pateikta lentele ir įvertinus 2015 m. surenkamų pakuočių atliekų kiekius, Savivaldybė turi patikslinti pakuočių atliekų surinkimo užduotis 2016 – 2020 m. gamintojų ir importuotojų asociacijai/-oms, tam kad būtų surenkami realūs šių atliekų kiekiai ir įgyvendintos šio plano užduotys.

Antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schema bus atnaujinama 2015 m. Reikalavimai schemos atnaujinimui išdėstyti žemiau esančioje lentelėje.

7.3 lentelė. Reikalavimai schemų atnaujinimui

2015 m.
Rekomenduojama, kad daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau kaip 150 metrų.
Numatyti tekstilės atliekoms surinkti skirtus konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles.
Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles skirtas antrinėms žaliavoms surinkti.

2016 – 2020 metais Panevėžio miesto savivaldybė turi atsižvelgti į galimus teisės aktų pakeitimus ir pagal poreikį atnaujinti konteinerinių aikštelių schemas bei konteinerių skirtų antrinių žaliavų surinkimui kiekį.

7.3 BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ, ĮSKAITANT ŽALIŲJŲ ATLIEKŲ BEI MAISTO ATLIEKŲ, TVARKYMAS

7.4 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų, įskaitant ir maisto (virtuvės) atliekas, sutvarkymas/surinkimas Panevėžio miesto savivaldybėje, įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones, tonomis

Biologiškai skaidžių atliekų srautas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Biologiškai skaidžių atliekų sutvarkymas, tonomis							
Kiekis, sukompostuotas kompostavimo dėžėse (namudinis kompostavimas)	81	82	83	84	85	86	87

Biologiškai skaidžių atliekų srautas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Biologiškai skaidžių atliekų sutvarkymas, tonomis							
Maisto (virtuvės) atliekų kiekis, surinktas konteineriais	0	0	0	0	0	913	966
Kiekis, atskirai surinktas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje	3060	3081	3103	3125	3147	3169	3191
Kiekis, atskirtas ir apdorotas MBA įrenginiuose	0	15580	15575	15570	15417	14534	14340
Viso atskiras surinkimas, apdorojimas:	3060	18744	18762	18780	18649	18703	18585
Atskirai surinktų, apdorotų atliekų dalis nuo susidarančių komunalinių atliekų	6	34	34	34	34	35	35
Sąvartyne šalinamas biologiškai skaidžių atliekų kiekis	19484	3895	3894	3893	3854	3634	3585

Dalis Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų bus kompostuojamos jų susidarymo vietoje. Iš esmės tai gali atlikti beveik visi privatūs namų ūkiai, turintys nuosavą sklypą su sodu. Skaičiuojama, kad 100 m² sodo užtenka 1 m² ploto (1 m³ tūrio) kompostavimo vietos.

Individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leis sumažinti patenkančių biologiškai skaidžių atliekų vidutiniškai 84 t per metus. Kompostavimui tinka visos augalinės atliekos iš sodo ir daržo (šakos, žolė, lapai) bei augalinės kilmės maisto ruošimo atliekos. Dėl higienos sumetimų namų sąlygomis draudžiama kompostuoti mėsą ir virtą maistą. Taip pat namudiniam kompostavimui netinka gyvos šaknys bei daigios sėklos, kadangi dėl pakankamai žemos temperatūros jos pilnai nesuyra. Įprastas vieno namų ūkio kompostavimo našumas siekia 0,5 – 1 m³.

Technologiškai namudinis kompostavimas yra labai nesudėtingas: virtuvės ir sodo atliekos yra patalpinamos į medinę ar plastmasinę kompostavimo talpą ar aptvarą. Šakos ir krūmai turi būti susmulkinti. Maždaug kartą per metus kompostavimo talpa/aptvarys yra ištuštinamas ir kompostas yra persiojamas. Likusi neatsisijojusi dalis grąžinama atgal į komposterį kompostavimui kitiems metams. Tokiu būdu gaunama 350 – 450 kg patalpintos medžiagos aukštos kokybės komposto, pasižyminčio mažu teršalų kiekiu (pvz. sunkiųjų metalų ar pavojingų cheminių junginių).

Įmonės, kurios užsiima gatvių, bendro naudojimo, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarančias žaliąsias atliekas šalina žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelėje. Daugiabučių namų teritorijų priežiūros metu susidarančios žaliosios atliekos turi būti tvarkomos pagal Savivaldybės Tvarkymo ir švaros taisyklių reikalavimus.

Sklandus ir nenutrūkstamas esamos atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimas

Savivaldybės teritorijoje biologiškai skaidžios, taip pat ir žaliosios atliekos – tvarkomos naudojant esamą rajoninę atliekų tvarkymo infrastruktūrą: didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelę bei didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikšteles, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę.

Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas

Savivaldybė turi:

- Užtikrinti, kad būtų išdalintos trūkstantos žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės/konteineriai individualių namų savininkams;
- Toliau užtikrinti esamos žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūros eksploatavimą.

Maisto atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas

Savivaldybė turi:

- Atsižvelgti į Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro parengtą galimybių studiją, kurioje būtų techninis ir ekonominis maisto atliekų surinkimo sistemos įdiegimo įvertinimas, prieš planuojant šių atliekų surinkimą.
- Iki 2019 m. pradėti atskiro maisto atliekų surinkimą.

Planuojama, kad įdiegus atskirą maisto surinkimą bus surenkama apie 20 procentų maisto (virtuvės) atliekų iš savivaldybės gyventojų ir įmonių bei organizacijų. Tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad atskiro maisto atliekų surinkimo prievolė yra nustatyta pačioms įmonėms (viešojo maitinimo ir kitos įstaigoms). Atskiras biologiškai skaidžių atliekų surinkimas iš gyventojų yra problemiškas dėl tokių priežasčių: atskirų konteinerių daugiabučių namų kvartaluose išdėstymas, surenkamų atliekų kokybė (užterštumas kitomis atliekomis), didelė atskiro atliekų surinkimo kaina, maža tikimybė surinkti reikalaujamą biologiškai skaidžių atliekų kiekį, o surinkus – dar labiau padidėję transportavimo kaštai, higieninės aplinkos problemos.

7.4 DIDELIŲ GABARITŲ, STATYBINIŲ BEI SPECIFINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

Planuojami sutvarkyti atliekų kiekiai iki 2020 m. pateikti žemiau esančioje lentelėje.

7.5 lentelė. Didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų sutvarkymas/ surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.

Didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų srautas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų sutvarkymas, tonomis							
Atliekų surinkimas didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelėje bei didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelėse, apvažiavimo būdu	2235	2380	2551	2735	2938	3162	3413
<i>Didžiosios atliekos</i>	286	295	304	313	322	332	342
<i>Statybinės atliekos</i>	971	1084	1214	1360	1523	1706	1910
<i>EEĮ atliekos</i>	27	27	27	27	27	27	27
<i>Naudotos padangos</i>	167	167	167	167	167	167	167
<i>Medžio atliekos</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kitos atliekos</i>	783	806	838	868	898	929	967
Kiekis, atskirtas ir apdorotas MBA įrenginiuose	0	6466	6433	6395	6280	6157	6022
Viso atskirai surinkta/ apdorota	2235	8845	8984	9130	9218	9319	9436
Atskirai surinktų, apdorotų atliekų dalis nuo susidarantių komunalinių atliekų (proc.)	4	16	16	17	17	17	18
Šalinimas sąvartyne	16219	9699	9650	9593	9420	9236	9033

Savivaldybės teritorijoje didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų tvarkymo organizavime turi būti naudojamos šios priemonės:

Atskiro surinkimo paslaugos plėtimas. Atskiros statybos ir griovimo atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų atliekų (baterijų, akumuliatorių, transporto priemonių pavojingų atliekų, buitinės chemijos atliekų ir kt.) surinkimo paslaugos teikimas.

Surinkimas ne mažiau kaip 2 kartus per metus. Pavojingų atliekų, didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu turi būti vykdomas ne mažiau kaip 2 kartus per metus.

Esamos infrastruktūros geros būklės palaikymas ir plėtra. Didžiagabaričių atliekų surinkimo aikštelės bei didžiųjų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelių geros būklės palaikymas, eksploatavimas, siekiant kad būtų sudarytos palankios sąlygos gyventojams pristatyti didelių gabaritų, statybines bei kitas atliekas. Specifinių atliekų surinkimas gali būti plėtojamas savivaldybėje diegiant papildančias sistemas. Turi būti plėtojama specifinių atliekų surinkimo konteinerių plėtra garažų bendrijose.

7.5 EKONOMINIŲ INSTRUMENTŲ TAIKYMAS

Tam, kad Savivaldybės teritorijoje būtų įgyvendintos atliekų perdirbimo užduotys reikalinga taikyti atliekų perdirbimą ir naudojimą skatinančius ekonominius instrumentus:

- Iki 2016 m. įvertinti galimybes taikyti nuolaidas už žaliųjų atliekų kompostavimą, antrinių žaliavų rūšiavimą.
- Iki 2016 m. parengti ir patvirtinti diferencijuoto mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatus.

7.6 TEISINIŲ DOKUMENTŲ ATNAUJINIMAS

Tobulinant Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos teisinę bazę, savivaldybė turi:

- Esant poreikiui atnaujinti ir patvirtinti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles.
- Iki 2016 m. patvirtinti diferencijuotos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą pakeitimus.

7.7 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGOS TEIKIMO PLĖTRA

Siekiant gerinti komunalinių atliekų surinkimo kokybę, Panevėžio miesto savivaldybė turi:

- Pavesti komunalinių atliekų tvarkytojui vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekiu (normų) tyrimus.
- Vykdyti atliekų tvarkytojų veiklos priežiūrą.
- Priimti sprendimą dėl mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo sistemos įdiegimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą.

Esant galimybei papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų tvarkytojais, įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos dokumentuose.

7.8 VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

Atliekų mažinimas (prevencija) yra vienas iš svarbiausių atliekų tvarkymo tikslų, atliekų prevencijos sėkmingam vykdymui būtina sąlyga, kad visi su atliekų tvarkymu susiję sprendimai būtų priimami, atsižvelgiant į jų poveikį susidarančių atliekų kiekiui. Savivaldybės lygmeniu atliekų prevencijai įtakos turi visuomenės švietimas ir informavimas bei principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas.

Vykdamas visuomenės informavimą ir švietimą, turi būti vykdomi tokie uždaviniai:

- Kiekvienais metais savivaldybės administracija parengia ir paskelbia vietinėje spaudoje bei savivaldybės internetiniame puslapyje ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą savivaldybės teritorijoje. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, esamą infrastruktūrą.
- Kiekvienais metais Panevėžio savivaldybės administracija parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buitinių atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.
- Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemones.
- Ne rečiau kaip kartą per metus turi pateikti išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

Visos visuomenės informavimo priemonės turi būti parenkamos atsižvelgiant į tikslines grupes (ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai, vietinės bendruomenės, verslininkai, žiniasklaida).

Siekiant tinkamai informuoti šias tikslines grupes, rekomenduojama naudoti įvairias informacines priemones:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams rengti piešinių, rašinių, idėjų konkursus, akcijas, atliekų tvarkymo projektus, aplinkosauginius įvertinimus/prizus geriausiai rūšiuojančioms ar atliekų vengiančioms mokykloms.
- Vietinėms bendruomenėms organizuoti susitikimus su atliekų tvarkymo įmonių atstovais, taip pat rengti atliekų rūšiavimo ir perdirbimo savaites, platinti lankstinukus.
- Verslininkams rengti seminarus, konferencijas bei diskusijas.
- Žiniasklaidai ruošti informacinius renginius.

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

8 PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS

Plano įgyvendinimo poveikio vertinimas atliekamas atsižvelgiant tik į tuos investicinius kaštus bei metines sąnaudas, kurios gali paveikti atliekų tvarkymo kainos dydį. Panevėžio miesto savivaldybės atliekų tvarkymo plane nagrinėjamos investicijos/sąnaudos, kurios finansuojamos Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro, atliekų tvarkytojų lėšomis.

Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. įgyvendinimo priemonių plane numatytas kiekvieno komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objekto prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Pagrindiniai savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros projektai:

- Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro projektai:
 - Panevėžio regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros projekto įgyvendinimas (investicijos – 38279 tūkst. Lt).
 - Naujos sąvartyno sekcijos statyba (investicijos 5000 tūkst. Lt).
 - Maisto/ virtuvės atliekų apdorojimo įrenginių statyba ir eksploatacija (investicijos 4000 tūkst. Lt).
- Atliekų tvarkytojų finansuojami objektai (sąnaudos vėlesniu metu padengiamos įmokomis už komunalinių atliekų tvarkymą):
 - Maisto/virtuvės atliekų surinkimas (metinės sąnaudos 120 tūkst. Lt).
 - Tekstilės atliekų surinkimas (metinės sąnaudos 80 tūkst. Lt).
 - Identifikavimo sistemos diegimas (325 tūkst. Lt investicijos).
 - Tyrimai (metinės sąnaudos 30 tūkst. Lt).

8.1 lentelė. Bazinės įmokos už vienos tonos komunalinių atliekų išaugimas

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Panevėžio regioniniame atliekų tvarkymo 2020 m. plane numatytas atliekų priėmimo į sąvartyną įmokos išaugimas, Lt/t	0	133,53	145,46	146,74	149,33	159,18	162,88
Atliekų tvarkytojų įgyvendinamų naujų projektų/ veiklų sąnaudos, tūkst. Lt	0	221	221	191	191	311	311
Atliekų tvarkytojų surenkamas atliekų kiekis, t	30223	28893	28969	28870	28165	27399	26567
Atliekų tvarkymo kainos išaugimas dėl naujų projektų/ veiklų įgyvendinimo, Lt/t	0	7,65	7,63	6,62	6,78	11,35	11,71
Įmokos padidėjimas iš viso, Lt/t	0	141,18	153,09	153,36	156,11	170,53	174,58

Įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą (tarifo) dydžio augimą gali padėti sumažinti šie veiksniai:

- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis ir kompostavimo aikštelėje.
- Antrinių žaliavų pirminis rūšiavimas ir pajamų už šias žaliavas augimas.
- Valstybės ir Europos Sąjungos paramos teikimas.

Tarifo dydžio išaugimui įtakos gali turėti mokesčio už sąvartyne šalinamas komunalines atliekas įvedimas.

9 PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimo būklė vertinama kas du metus. Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70-100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50-70proc. rezultato; Bloga – pasiekta <50proc. rezultato.

9.1 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai.

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ²	Rezultatas	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	50 proc.	<įrašyti metų rezultatus>	
Kiek gyventojų (pagal savivaldybes), gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	100 proc.	<įrašyti metų rezultatus>	
Pašalinta biologiškai skaidžių atliekų sąvartyne	tonomis	11301	<įrašyti metų rezultatus>	
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų - popieriaus, metalo, plastikų, stiklo procentais	Popierius, kartonas - (60 proc.) Metalas - (50 proc.) Plastikas - (23 proc.) Stiklas - (60 proc.)	<įrašyti metų rezultatus>	

²Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis